

ANT

ANT'ın üç
mücadele
yılıının
özeleştirisi

Haftalık Dergi • 30 Aralık 1969 • Sayı 157 • 125 Kuruş

KOL GEZEN ZORBALIĞA KARŞI SİLAHLANMAK SUÇ MUDUR?

HAFTANIN NOTLARI

"Halka açık, oyunlu"

■ Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu ile bu federasyona bağlı sendikalar ortak bir bildiri yayımlayarak tezgahlanmakta olan yeni bir «halka açık şirket» oyununa karşı çıkmışlardır. Etibank'a bağlı «Maden İşletme, zenginleştirme ve izabe tesislerinin halka açık şirketlere devredileceği» yolundaki haberler üzerine yayımlanan bildiride, bu tesislerin değerinin öne sürüldüğü gibi 800 milyon olmayıp, 4 milyar lira civarında olduğu ve her yıl ortalama 202 milyon lira kâr sağladıkları belirtilmektedir. Bildiride, «bu tesislerin halka açık şirketler haline getirileceği iddiası, oynamak istenen oyunu kamuoyundan gizlemek için bir paravanadan öteye geçmeyecektir. Çünkü hisse senetleri, bugüne kadar birçok örneğinde görüldüğü gibi, halkın değil sermaye çevrelerinin eline geçecektir. Günlük ihtiyacı dahi karşılayamayan halkımızın büyük çoğunluğu, teşkil eden dar ve sabit gelirli kitlelerin hisse senedi alabilmesine imkan olmadığı ortadadır.» denilmektedir.

Polis İşgali

■ Gamak Elektrik Motorları Fabrikası işvereni «hammadde yokluğu»nu ileri sürerek 200 işçiyi işten çıkarmış ve fabrikaya polis çağırarak ihbar yapılmadan işlerine son verilen işçilerin direnişini önlemek istemiştir. İşçilerin Maden İş Sendikası'na başvurmaları üzerine, sendika yetkilileri bir açıklama yaparak «işveren işyerine sendikanın girmesini istemiyor. Bunun için hammadde yokluğu ileri sürmek suretiyle 200 işçiyi çıkaracağını bildirmiş ve 120 işçinin iş aktini feshetmiştir. Geri kalan işçilere de 4 Ocak tarihine kadar ücretli izin vermiştir.» demişlerdir.

Arap Zirvesi'nde Fiyasko!

Rabat'ta düzenlenen Beşinci Arap Zirve Konferansı, beş ülkenin «ihtilalcis» liderlerinin konferansın çekilmeleri üzerine fiyaskoyla sonuçlanmıştır. «İsrail'in işgal ettiği toprakların kurtarılması için girişilen çabaların artırılması ve planlanması» ile «Araplar arasındaki birliğin ve beraberliğin korunması» genel amaçları ile düzenlenen konferansa katılan 14 ülkeden dokuzu, başlangıçta «Ortadoğu'da gerçek anlamda» bir savaş hazırığı planı getirmişlerdir. Ancak Nasır'ın «topyekun savaş» planının reddedilmesi, Mısır'dan başka Libya, Sudan, Irak ve Yemen'in de toplantıdan çekilmelerine yol açmıştır. Nasır, Konferansı terk ederken «savaş tek başına devam ettireceğini» açıklamıştır.

AP icraatı!

■ Bütçe Kırma Komisyonu'nda Devlet Planlama Teşkilatı bütçe görüşülürken, Planlama'nın raporunda «toprak işleyişinin, su kullanımının olursa ve rim artar» görüşüne yer verildiği belirtilmiş ve hükümetin de bu görüşte olup olmadığı Devlet Bakanı Refet Sezgin'den sorulmuştur. Sezgin, Demirel hükümetinin bakanı olmasına yaragır şekilde, bu görüşe katılmadıklarını ifade etmiştir. Öte yandan, genel görüşüne açılması istegiyle Meclis'e verilen «Yabancı Sermaye» konusundaki bir önergede de özellikle «dış ödemelerdeki aşırı güçlükler, montaj sanayinin gittikçe ağırlaşan yükü, kâr transferleri, kısıtlanan kredi imkanları, kısacası büyüyen ticaret açığı ve kaynak açığı sebebiyle» başgösteren ekonomik çöküntünün iktidarı yabancı sermaye yatırımlarının artırılmasına teşvik ettiği belirtilmektedir.

G. Vietnam'da işbirliği!

■ Güney Vietnam Hükümeti'ne yakın çevreler, bu ülkede Amerikalıların Avrupa'ya adam kaçıran bir sebebe kurduklarını belirtmişlerdir. Bazı yüksek rütbeli Amerikan subaylarının ve Güney Vietnam devlet memurlarının katıldığı sebek, büyük bir ücret karşılığında buradaki kukla yönetimden ve Amerikan emperyalizminden adam kaçırmaktadır. Kaçırma işlemini Amerikalılarla Güney Vietnam devlet memurlarının birlikte düzenlemesi, ülkedeki kokmuş rejimin içyüzünü göstermesi bakımından ilginçtir.

Demirel'in hayali!

■ Sanayi Bakanlığı'nın «ortak sorunları» görüşmek üzere sanayicilerle düzenlediği toplantıda konuşan Demirel, öteden beri gerçekleştirmeye çalıştığı «özel sektör devleti» uğruna sanayicilere göz kırpmış ve «yapılagelen ideolojik münakaşaların Türk halkına zarar verecek duruma getirilmemesinin sanayicilerin elinde olduğunu» söylemiştir. «Terörre kaçmayacak yeni tedbirler» getirileceğini de söyleyen Demirel, bu sözleriyle aynı zamanda iktidarına yeni zım ve vergilerle ideolojik baskıları ağırlaştırarak devam edeceğini de ifade etmiş olmaktadır.

Korkmazgil beraat etti

■ Forum Dergisi sahibi ve yönetmeni Hasan Hüseyin Korkmazgil, Ocak 1967'den beri yargılanmakta olduğu «Kızıl-ırmak» davasından beraat etmiştir. Bilindiği gibi, Sair Hasan Hüseyin, «Kızıl-ırmak» adlı eserinde 142. maddeye göre suç görülerek, Ocak 1967'de tutuklanmıştı. İkinci birliktir kurulmuş oybirliğiyle, üçüncü birliktir kurulmuş ise oy çokluğuyla eserde suç bulunmadığını bildirmesine rağmen, Ankara Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi aleyhte karar vererek, Hasan Hüseyin'i üç yıl ağır hapse ve sürgün cezasına mahkum etmişti. Yargıtay Birinci Ceza Dairesi, mahkumiyet kararını esastan bozdu. Dosya yeniden Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesine döndü. 16 Aralık 1969 Salı günü yapılan duruşmada ise mahkeme, Yargıtay'ın bozma kararına uyarak, oy çokluğuyla, Hasan Hüseyin'in beraatine karar vermiştir.

İmha Planı!

■ İktidar tarafından devrimci kişilere ve kuruluşlara karşı sistemli bir şekilde yürütülen imha planı cümlesinden olarak on aşırı sağıcı derneğin yanı sıra altı solcu kuruluşun da kapatılması çareleri arandığı ifade edilmektedir. Siyasi polis, belirtildiğine göre, henüz «belge edinme» safhasındadır ve bu kuruluşların kapatılması için büyük çaba harcamakta, yöneticileri, yayın organları, yan kuruluşları gibi konuları incelemekte, hiç olmazsa bunların «siyasette uğraştıkları» dair delil elde etmeye çalışmaktadır. Ayrıca, 51 dernek ve birlik hakkında da dosya hazırlanmakta olduğu, ilk altı kuruluş kapatıldıktan sonra sıranın bunlara geleceği de belirtilmektedir. Öte yandan iktidar yanlısı olmayan dernekleri ortadan kaldırmak amacıyla, Cemiyetler Kanunu'nun değiştirilmesi için çalışmalar da yapılmaktadır.

Poyraz yargılanacak

■ İşbirlikçi İstanbul Valisi Vefa Poyraz hakkında «Kaah Pazarı» olaylarında «görevini ihmal ettiği, kötüye kullandığı ve gereken tedbirleri almadığı» için Danıştay'da dava a-

Vefa POYRAZ

çılmıştır. Dava dosyası Danıştay'ca İçişleri Bakanlığına da iletilmiştir. Ancak, İçişleri Bakanlığı Poyraz'ı görevinden almamakta direnmekte ve hâlâ görevini kötüye kullandığı hakkında ciddi iddialarla hakkında dava açılan bir şahsın Türkiye'nin en büyük şehrinin yönetmesini uygun görmekte-dir Poyraz, aynı zamanda İstanbul'da öğrenci yurtlarında mahkeme kararları uyarınca «arama» değil, «polis baskını» ve zorbalık yapılmasının da sorumlusu olup, baskınlar-dan sonra verdiği demeçte, suçluların telaşı ile bunların «baskın değil arama» olduğunu ileri sürmüş ve «arama-lara» devam edileceğini açıklamıştır.

Barış Gönüllüleri!

■ Bonn'da yayınlanan bir dergide General Stad Anzeiger imzasıyla çıkan bir makalede, Türkiye'deki barış gönüllülerinin «Amerika'da, casusluk yapmak üzere eğitildikleri» belirtilmekte ve «sözde barış gönüllülerinin çalışmaları artık iflas etmiştir. Türkiye'de, id aydın çevreler bunların amaçlarını anlamışlardır.» denilmektedir.

TÜST

Köylüler hazine arazisini işgal edecek!

1950 yılına kadar halkın kullandığı Cincikırı ve Şahmelik meralarının iki ağı ailesi tarafından sürülmesi, ekilip biçilmesi üzerine, topraksız köylüler Hayrabolu'da bir yürüyüş düzenlemişlerdir. Şiddetli soğuk ve yağmur altında yapılan, yüzlerce köylünün katıldığı yürüyüşten sonra, hazine topraklarının nüfuzlu kişilerden kurtararak topraksız köylüye dağıtılması yolundaki istekleri ilgililere duyurmak üzere bir de komite kurulmuştur. Köylüler, istekleri ilgililerce dikkate alınmadığı takdirde, hazine arazisini işgal edeceklerini ve Trakya'da yeni bir «Esece Çiftliği» olayının doğacağını belirtmişlerdir. Meraları elinde bulunduran Ciroğlu ve Korkmaz ailelerinin hayvanlarını otlatmak isteyen köylülere engel olduğu ve bazı hayvanların vurularak öldürüldüğü de ifade edilmektedir.

Sovyet Bildirisi

■ Sovyetler Birliği'ndeki bütün gazetelerde yer alan Komünist Partisi Bildirisi'nde Amerika ve Batı Almanya'nın saldırgan tutumları şiddetle yeriilmekte ve bu ülkelerin 1970'de de Sovyetler Birliği'nin başlıca düşmanı olarak kalacağı ifade edilmektedir. Sovyetler'in yakın gelecekteki dış politikasını açıklaması yönünden önem taşıyan bildiride, kapitalist dünya ile iyi ilişkiler kurmak hedefinin sosyalizmden sapma sayılmayacağı, bu hedefin sadece sosyalizmin daha rahat ve kolay yerleştirilmesi ve geliştirilmesi için seçildiği belirtilmektedir. Ayrıca, barış içinde birlikte yaşama politikasının silahlı kuruluş hareketlerini kapsadığı ve «ezilen ulusların bu durumdan kurtulmak için her yolu kullanmalarının kutsal hakları olduğu» yolundaki görüşler de bildiride yer almaktadır.

Beraat etti'ler

■ Ankara Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde, 142. maddeden açılan üç dava birden beraatla sonuçlanmıştır. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde verdiği «Türkiye'de karşı devrim» konulu konferansında «komünizm propagandası» görülme-yen Mihri Belli beraat etmiştir. Ayrıca «Proleter İhtilali ve Dönek Kautsky» adlı eserinin çevirmeni Arif Gelen ile «Devrimde Devrim» adlı kitabın yayıncısı Remzi İnanç da, 142. maddeden beraat ettirilmişlerdir. Beraat eden üç sanığın da savunmalarını Halit Çelenk yapmıştır.

AP'de iç mücadele

■ AP içindeki «Dosyalı Muhalefet»in sözsüzü Etem Kılıçoğlu'nun yolsuzluk iddialarıyla ilgili olarak, AP Grup Başkan vekilleri tarafından verilen önerge, AP Meclis Grubu'nu karıştırmış. Kılıçoğlu bu önerge üzerine grup başkan vekillerinin görüşme önergesini vermeye yetkili olmadığını söylemiştir. Bu tartışmalı oturumda Demirel dört defa konuşmak zorunda kalmış, bu arada Kadri Erdoğan, Başbakan Demirel'e, «AP'yi yıkıyor-sunuz» diye bağırıştır. Sonuçta, başkan vekillerinin verdiği önergenin görüşülmesi tamamlanmış ve Kılıçoğlu'nun önergesinin pazar günü görüşülmesine karar verilmiştir.

Rıza Kuas hasta

■ TIP kurucularından ve halen İstanbul Milletvekili, Türkiye Lastik İş Sendikası Genel Başkanı Rıza Kuas, Samatya Sosyal Sigortalar Hastanesi'nde geçirmekte olduğu ciddi bir rahatsızlıktan dolayı tedavi görmektedir. Yeni TIP Genel Başkanı Şaban Yıldız, kendisini ziyaret etmiştir. Kuas'a «Geçmiş olsun» deriz.

TIP Denizli Kongresi

■ TIP'in Denizli Merkez İlçe Kongresi yapılmış ve bilimsel sosyalizmin rehberliğinde derinlemesine örgütlenmeye önem verilmesi, devrim için eğitim yapılması, ayrıca Türkiye gerçeklerine ters düşen eylemleriyle partiyi yıkmaya çalışan grupların da kınanması kararlaştırılmıştır.

Ecevit'in suçlaması

■ CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit ile «Sol Kemalistler» arasındaki mücadele oldukça sert bir safhaya girmiştir. Bulgaristan dönüşü CHP Grubu'nda bir konuşma yapan Ecevit, Sol Kemalistleri «Gardrop Atatürkçüleri» olarak nitelendikten sonra, «Süngü yardımıyla üniforma zırhı altında devrim yapmaya kalkışanlar Atatürkçü olamazlar. Atatürk'ün Anadolu'ya gittiği zaman ilk hareket üniformayı atıp, kendisini halka teslim etmek oldu. Halbuki şimdi bunlar, kendileri asker değil, muzaffer kumandan değil, bunlar bir avuç başbozuk, devrim yapabilmek için, üniforma ve süngü özlemi içinde-dirler» demiştir.

Sendikaya da baskın

■ Gençlik örgütlerini ve okullarını basan polis, bu defa da DİSK'in Bursa Bölge Temsilciliği ile Lastik İş Sendikası şube binalarına baskın yapmıştır. DİSK Genel Merkezi ile TÖS Genel Merkezi tarafından gönderilen 3 bin beyanname ve iki sendikacının evlerinde yapılan aramada el konulan 200 kadar «sol kitap» «suç delili» olarak gösterilmektedir. İki sendikacı ile dört işçi nezaret altına alınmıştır. Öte yandan Ankara Ziraat Fakültesi ile İstanbul'da üç yurda baskın yapılarak bazı savunma araçları ve sol yayınlara el konulmuştur. Polisin bu seri baskınları üzerine ODTÜ öğrencileri, «Polisi gerçek emniyet kuvveti olarak görmediklerini» söylemişlerdir.

Asıl tehlikeli madde!

BU hafta, dergimizin orta sayfalarında, ANT'nin üç mücadele yılının özelleştirisi yer alıyor. Bu, aslında, üç yıldan beri çeşitli nedenlerle ANT'a yöneltilen çeşitli eleştirilerin bir araya getirilerek devrimci teori ışığında değerlendirilmesinden sonra açıkyüreklikle yapılan bir aktifler ve pasifler dökümüdür. Hiç şüphesiz, ANT'nin gelecek sayıdan itibaren girişeceği atımların çok daha güçlü olması için bu özelleştiriyi sağlam bir temel teşkil edecek, sosyalizmi amaçlayan mücadelelerimizde daha tutarlı bir yol izlememizi sağlayacaktır. Üç yıllık bilançomuzun pasifinde, açıkça sergilendiği gibi, dergi olarak ve kişi olarak birçok hatalarımız, yetersizliklerimiz, çelişkilerimiz yer almaktadır. Ne var ki, bunun yanında, üç yıl süre ile devrimci teorinin temel ilkelerinden asla taviz vermeyen, emperyalizme, işbirlikçi hakim sınıflara ve faşizme karşı amansızca yürütülen bir mücadele, inkar kabul etmez belgeleriyle bu bilançonun aktifini teşkil etmektedir. Mücadelemiz üç yılını tamamlarken, geçen hafta gazetelerin birinci sayfalarını kaplayan fotoğraflar, bu şerefli mücadelenin resmi belgeleri olmuştur. Öğretim kurumlarına, öğrenci yurtlarına ve gençlik örgütlerine yapılan baskınlarda ele geçirilen silahlar, molotof kokteylleri arasında ANT'nin çeşitli yayınları da objektifler önünde «Tehlikeli madde» olarak teshir edilmiştir.

SADECE ANT'nin yayınları değil... Türkiye'de yapılmış «sol» yayınların çoğu, basın toplantılarında hazırlanan mizansen içinde tehlikeli maddeler arasında yer almıştır. Bunlar arasında Marx'ın, Lenin'in, Che Guevara'nın eserleri, fotoğrafları, çeşitli «sol» incelemeler vardır... Silahın her çeşidi, şüphesiz, tehlikeli maddedir. Çünkü yaralayıcı, hattâ öldürücüdür. Gençler bu silahları taşıdıkları, yada okullarında bulundurdıkları için suçlanmaktadır. Bu suç mudur, değil midir? Bu konunun incelenmesi diğer sayfalarımızda ayrıntılarıyla yapılmıştır. Bugüne kadar tek insan öldürmemiş, buna karşılık kendi aralarından dokuz kardeşlerini şehit vermiş devrimci gençlerin silah taşımalarını suç saymak, o dokuz cinayeti göz göre göre işleten, hattâ bazılarını bizzat işleyen polisin harcı değildir. Devletin güvenlik kuvvetlerinin himayesinde zorbalık ve ölüm kol gezirken hayatlarını savunmak için silahlanmak, kanun önünde suç sayılsa bile, akıl, mantık ve vicdan önünde doğal bir haktır! Devrimci gençliğin silahlanmasını istemeyenler, her-geyden önce emperyalizmin hizmetindeki sağcı yuvaları, bugüne dek dokuz devrimcinin kanını dökmüş kirahık katilleri silahtan tecrit etmek zorundadırlar. Ama «ihanet koalisyonu»nun, Menteseoğlu'nun, polisin asıl amacı halkı, gençleri silahtan tecrit etmek değildir. Asıl amaç, bugün gençliğin militanlığını yaptığı sol hareketi ezmektir. Bunun içindir ki, silah arama bahanesi altında yapılan baskınlarda sol yayınlara da elkonulmakta, dünya devrimci liderlerinin fotoğrafları tehlikeli madde olarak teshir edilmektedir.

POLİSİN nazarında asıl «tehlikeli madde», tabii ki, sol fikirler, sol yayınlardır. Tabanca, tüfek olsa olsa kişiyi yokedecek silahtır. Kaldı ki, bugün emperyalizm ve yerli işbirlikçileri tarafından beslenen müsellağ sağ zorbaların ateşli silah gücü karşısında solu gençlerin sırf meşru müdafaa için güçbela bir araya getirebildikleri üç beş silahın asla sözü edilmez! Ama sol fikirler, sol yayımlar, namlusu doğrudan doğruya bu köhne bozuk düzenin, bu talan düzeninin boğruüne tevcih edilmiş en kahredici silahlardır. Bu silahlarla basetmeğe, ne emperyalizminin filoları, ne de yerli işbirlikçilerinin kirli servetleri, ateşli silahları, gözü dönmüş fedailerini muktedir... Çünkü tarihin çarkı ulusal kurtuluş hareketlerinden, sosyalizmden yana dönmektedir. Matbaaların ağzından çıkan her sol yayın, tabancanın namlusundan çıkan kurşundan çok daha hızlı seyretmektedir, polisin balistik uzmanlarının bilgileri bu hızı ve etki derecesini ölçmeğe yeterli değildir. İşte bunun içindir ki, basın toplantılarında çeşit çeşit sol yayımlar, Marx'ın, Guevara'nın, Ho Şi Minh'in fotoğrafları «tehlikeli maddeler» başında yer almakta, suç âleti sayılmaktadır. Ama, boşuna gayret... Bir kez tetik düşmüştür... Bağımsızlık ve sosyalizm fikri artık Türkiye'de polis tertipleriyle, kaba kuvvetle bertaraf edilemeyecek kadar kök salmış, devrimci eylem sosyalizm yolunda, balistik uzmanlarının hesaplayamayacağı bir hızla her gün daha ilerilere, daha uzun mesafelere koşmaktadır. ANT da, dördüncü yılında, yeni atımlarla bu tarihi yarışın ön safında mücadelesini daha güçlü olarak sürdürecektir.

SİLAHLANMAK SUÇ MUDUR?

İNÖNÜ'den de «te-rör» icazetini aldıktan sonra yeni İçişleri Bakanı Haldun Menteseoğlu, doğrusu, sefeli olan «Zehir Hafiy» Faruk Sükan'ı bastırmıştır. İki devrimcinin canına kıyıldıktan sonra alalecele İstanbul'a gele-rek polis teşkilatını seferber eden Menteseoğlu, kumarhane basar gibi, okulları ve öğrenci yurtlarını basmağa başlamıştı. Ancak baskınların yapıldığı ve ba-sına açıklanış öyle bir mizan-sen içerisinde yürütülmektedir ki «tarafsızlık» naskesi altında silahlanmanın ve silahlı çatış-manın bütün sorumluluğunun Sol'a ait olduğu izlenimi kamu oyunda yaratılmaktadır.

İki devrimcinin, şehit edilme-sinden sonra ilk baskın önceki cumartesi sabahı cinayetlerin is-lendiği Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'ne yapılmış-tır. Sözümona savetliğe yapılan bazı ihbarlar üzerine mahkeme-den alınan bir kararla askerlerin de himayesinde celik velekli po-

lisler Akademi binasını basmış-lar, iddiaya göre çok sayıda mo-lotof kokteylleri, tüfekler, ka-malar, sustahlar ve tabancalar bulmuşlardır.

Bu arada İcratın tek yanlı olmadığını göstermek için sağcı-ların karargahı halindeki Milli Türk Talebe Birliği'ne de göster-melik kabilinden bir baskın ya-pılmış, orada da sadece 15 molot-f kokteyli ile 25 cop ele geçiril-miştir.

Bu baskınlardan sonra İçişleri Bakanı Haldun Menteseoğlu, bü-yük bir çahmla, ele geçirilen si-lahlardan meydana getirilmiş bir dekor içerisinde yaptığı ba-sın toplantısında aşırı uçlara sal-dırılmıştır. Menteseoğlu demek-te dir ki:

«Kanunsuzluk ve anarşi hare-ketlerine karşı mücadelemiz bir plan dahilinde devam ediyor. Tedbirlerimiz işliyor. Bu kanun-suz ve anarşik hareketleri aşırı uçlar yaratmaktadır. Aşırı uçla-rın arkasında bulunan siyasileri ve bazı kişileri bu yoldan dön-

meğe davet ediyorum. Herkesi, her vatandaşını kanunsuzlukla mücadeleye çağırıyorum. Bu mücadelede birleşmeyi bir asga-ri müsterek kabul ediyorum.

«Yüksek tahsil yapmakta olan yavrularımızı ve öğrencilerimizi aşırı uçların tasallutundan kur-taracağız. Onları okutmak iste-meyen bir avuç militandır.»

Bakan, bu icrazatında tarafsız-lığını göstermek için de, solcu gençlerin yoğun bulunduğu Aka-demi ile sağcıların karargahı olan MTTE'ni birlikte bastıkla-rını söylemiştir.

Bakanın hazırladığı mizansen o kadar ilgi çekicidir ki, büyük düşündür Karı Marx'la ilgili bir kitap da molotof kokteyllerinin ve silahların arasında bir «suç aleti» imiş gibi teşhir edilmekte, «huzur» edebiyatıyla şartlandırıl-mış kitlelerde Marx okuyanların gözü dönmüş silahlı katiller ola-cağı imajı yaratılmak istemek tedir.

Bu baskınlar ve aramalar haf-ta içerisinde de sürdürülmüş, Ankara'da Dev.Genç binası baş-larak iddiaya göre çeşitli silah-lar ve 15 bin bildiri ele geçiril-miştir. Daha sonra Güzel Sanat-lar Akademisi kantini ile Kadir-ga, Teknik Üniversite ve Site öğrenci yurtları basılmıştır.

Ankara'da evlere yapılan bas-kınlarla ilgili polisün yaptığı a-çıklamalar ise fıkra yazarları i-çin mizah konusu olmuştur. Mao'nun, Che Guevara'nın, Sadı Al-lah'ın, Lenin'in fotoğrafları, «sol konulu» kitaplar, şiir kitap-ları, «Kahrolsun Amerika» pan-kartları, teyp kasetleri, kuş sa-panları dahi suç aleti sayılarak öğrenciler, Ankada Emniyet Sa-rayı'nda Vali ve Emniyet Müd-dü tarafından gazetecilere adı

Izmir'de
Altınçı
Filo'yu
Protesto
eden
gençler
polis
tarafından
sürüklenir-
ken...

kumarbazlar gibi teşhir edilmiş-lerdir!

Aslında iki ucu da tasfiye et-mek perdesi altında «Sol»u sin-dirmek için hazırlanan bir pla-nın uygulaması yapılmaktadır.

Okullarda izinsiz silah bulun-durmak suç mudur? Eğer sade-ce kanun metnine bakılırsa, suç sayılabilir. Ama her olayı ve her durumu subjektif koşullar içerisinde değerlendirmek lazı-mdır.

Yıldız Akademisi'ndeki silah-lar, acaba bütün fikir tartışma-larının normal bir şekilde yapıla-bildiği, tüm akımlara eşit çalı-sha özgürlüğü sağlandığı, politik mücadelede tarafların güvenliği nin sağlandığı bir ortamda mı bulunmuştur?

Hayır!

Akademi'de bulunduğu iddia edilen silahlar, iki devrimci gen-çin dışarıdan gelen silahlı zor-balar tarafından göz göre göre tabanca ile vurularak öldürölme-sinden sonra ele geçirilmiştir. Zorbaların tam müsella kol gezdiği, birinci cinayete rağmen polisün hiçbir koruyucu tedbir almayarak ikinci cinayete im-kan hazırladığı bir okulda öğ-renciler herhalde, mezbahada bekleyen kurbanlık koyunlar gi-bi yeni zorba sürülerinin okulu basarak kendilerini de kurban etmelerini bekleyecek değillerdi. Devletin güvenlik kuvvetlerinin sağlamadığı can güvenliğini el-bette kendileri sağlayacaklar, «u-nun için de silahlanacaklardı?

Silah taşımak, silah bulundur-mak madem ki bir suçtur, ka-nun dışı, düzen dışı, huzur bo-zucu bir harekettir, öyleyse baş-ta kanun yapıncılar, yani millet-vekilleri ve senatörler olmak üzere bütün yönetici kadro ne-den silahlanmıştır, silahlı dolaş-maktadır?

Denilecektir ki, onlar gerekli müsaadeyi alarak silah taşımak-tadırlar?

Pekiyl, müsaadeli dahi olsa, st-

lah taşımak gereğini neden duymuşlardır? Bu her an yazı yazmağa yarayacak cümleka-lım, yada zaman öğrenmeye ya-rayacak cep saati değildir ki?

Politikacılara sorarsanız, ce-vabı hazırdr: «Can güvenliğini korumak için Meşru müdafaa için.»

Yıldız Akademisi'ndeki, diğer okullarda ve yurtlardaki öğrenci-lerin silahlanma gerekçesi poli-tikacılardan pek mi farklıdır? Üstelik, can güvenliği, meşru müdafaa endişesi onlar için daha fazla söz konusudur. Birbuçuk yılda dokuz kardeşlerini şehit vermişlerdir. Ölüm başlarına üzerinde dolanmaktadır. Tabii ki silahlanacaklardır. Silahın ruh-sathı olup olmaması sadece bir şekil meselesidir.

Kaldı ki, Anadolu'da hal-kın silahlandığını, silah ticareti-nin had safhaya ulaştığını, gaze-teler açık seçik yazmaktadır.

Hem, iki yıl önce İzmir'de yap-tığı konuşma ile AP kitlelerini herhangi bir devrim hareketine karşı silahlanmaya çağıran biz-zat bu iktidarın başı Süleyman Demirel değil midir?

Bir noktayı daha sormak la-zımdır: Silahlandıkları büyük gösterilerle kamuoyuna açıkla-nan gençler bugüne kadar kaç cinayet işlemişlerdir? Silahları nerede ve ne zaman saldırı için kullanmışlardır?

Cinayetleri işleyen daima, ik-tidarın yüksek himayesindeki sağcı zorbalarlardır. Cinayetleri iş-leyenlerin içinde resmi ünifor-malı, beylik tabanca polisler de vardır!

Nerededir bu devrimcilerin katilleri? Nerededir cinayetleri işledikleri silahlar? İçişleri Ba-kanı Haldun Menteseoğlu, bütün bunların üstüne bir sünger çekip meşru müdafaa halindeki genç-lerin okullarını basmak, canları-nı korumak için şu yada bu yol-dan sağlanmış bez on silahu teş-hir etmek suretiyle Türkiye'de huzuru sağlayamaz. Huzuru sağ-lamanın yolu, sırf zevahiri kur-tarmak için MTTE'ye yapılan baskın da değildir.

Dokuz şehidin katilleri bulu-nup mahkum edilmedikçe, kan döken silahları ele geçirip teşhir edilmedikçe devrimci gençleri silah bulundurmaktan dolayı suçlamaya kimsenin hakkı yok-tur. Çünkü Menteseoğlu'nun polisleri bu gençlere «suçlu» damgasını vurmağa çalışsalar bile hiçbir izan ve vicdan sahi-bi devrimci gençliği suçlu kabül etmeyecektir.

İçişleri
Bakan'ın
silahlı,
Marx'ın
mizansen
içinde
yaptığı
basın
toplantısı!

KESİT

«...Çıktılar önüme ansızın. Oraları gündüz gibi ay-dınlatmış ama onları benden başka gören olmadı. Bir man-gaydılar, kısa konçlu çizmeleri pantolonları ceketleri, kolları kollarında gamah haç işaretleri elleri ellerinde otomatikleri vardı.

Omuzları miğferleri vardı ama başları yoktu, hattâ yakaları boyunları vardı ama başları yoktu. Ölümüne ağlanmayan askerdendiler yürüdük korktukları hem de hayvanca korktukları belli gözlerinden belli diyemem, başları yoktu ki gözleri olsun - korktukları hem de hay-vanca korktukları belli. Belli çizmelerinden, korku belli olur mu çizmelerinden oluyordu onlarınki, korkularından ateş etmeğe başladılar artsız arasız, bütün yapıları bü-tün taşıt araçlarına bütün canlılara, her ses her kıcılı-ya ateş ediyorlar...»(1)

GEÇTİĞİMİZ HAFTADAN HABERLER

İsmet İnönü Parlamento konuşmasında aşırı sol ir-tica ve aşırı sağ irticayı suçlayarak öldürülen devrimci gençlerden haytalar olarak söz etti. TÖS ve İLKSEN

sendikalarının yürüttükleri boykot, İktidarın sözöçle-rince TRT'de ve basında yasa dışı sayıldı. İzmirde 4. Filo'ya karşı protestolar ve öğrencilerin direnişi gazetelere gizlenmeye çalışıldı. Polis, Devlet Mühendislik ve Mimar-lık akademisine baskın yaptı. İyi tertiplenmiş bir resim basına dağıtıldı. Battal Mehmetoğlu ve diğer devrimci-lerin katillerinin bulunduğu iddia edilerek sudan bazı ge-rekçiler gösterildi ve yargı organları ile kamu oyu uyut-maya çalışıldı. Gazetelerde yurtlara yapılan polis bas-kınları ve halk partisinin gensoru önergesinin reddedi-lmesi üzerine meclis terki olayı manşet yapıldı. Son se-çimlerde %6'nun üzerinde oy alan partilerin emekçi hal-kın vergilerinden sağlanan 6.5 milyon liranın midelerine indirilmesine ilişkin tasarı meclise sunuldu. 10 sağcı kuruluşun ve 5 devrimci kuruluşun kapatılacağı açık-landı.

«Korktukları hem de hayvanca korktukları belli, gözlerinden belli diyemem, başları yoktu ki gözleri ol-sun.»

(1) Nazım Hikmet, Küba Röportajı...

Altan YALÇIN

Gençler direnirken...

Altıncı Filo Komutanı'nın küstahlığı

İKTİDARIN çağrısıyla önceki hafta İzmir sularını tekrar kirleten emperyalizmin savaş köpeği Amerikan Altıncı Filosu, devrimci gençliğin yürekli direniş hareketlerinden sonra defolup gitmiştir.

Önceki cumartesi günü devrimci gençlik, Altıncı Filo'ya karşı sağanak halindeki yağmura rağmen, büyük bir protesto gösterisi yapmıştır. Basmane Meydanı'nda uzun bir konvoy meydana getiren öğrenciler, ellerinde dövizler olduğu halde yürüyüşe geçmişlerdir. Ege Üniversitesi'nden bazı öğretim üyelerinin de katıldığı yürüyüşte gençler sol yunruklarının zaman zaman havaya kaldırarak «Bağsız Türkiye», «Amerika it, evine gitsin» diye bağırarak yürümüştür.

Gençler, ayrıca şehir içinde Amerikalıların dolanmasına müsaade etmemişler, dolanmağa kalkışan 7 Amerikan denizcisi de fiili müdahalede bulunmuşlardır. Amerikan makamları, bu müdahaleler sırasında denizcilerin çeşitli yerlerinden yaralandığını ileri sürmüşlerdir.

Gençliğin Amerikan müstevli askerlerine direnişini hazmedemeyen işbirlikçi iktidar, İzmir'de olağanüstü güvenlik tedbirleri aldırılmıştır. Polisler İzmir'in çeşitli yerlerinde toplam olarak 154 genç sorgusuz sualsiz yakalayıp hürriyetlerini tahdit etmiş, çoğu zaman da zor kullanmışlardır.

Bu arada 6. Filo'yu protesto eden üç halk ozanı, Aşık Feri, Aşık Kaçiran ve Aşık İhsani de polis tarafından bir süre nezaret altına alınmıştır.

Ote yandan, Ankara'da da Sosyal Demokratik Dernekleri Federasyonu «Tam Bağsız Türkiye» mitingi düzenlemiştir. Binlerce genç katıldığı miting sırasında hep bir ağızdan Amerikan emperyalizmi, Altıncı Filo ve işbirlikçi iktidar protesto edilmiştir.

Devrimci gençlik protesto hareketlerinde bulunurken Amerikan Altıncı Filosu'nun Grup Komutanı Albay Downey, İzmir'de yaptığı basın toplantısında tipik bir sömürgeci genel valisi edasıyla konuşmuştur. «Ziyaretlere karşı protestolar demokratik rejimin icabıdır. Ufak grupların gösterdiği protestoya karşı, büyük bir kitle ziyaretimizden memnun görünmektedir. Bizim için olaylardan rahatsızlık bahis konusu değildir. Ümit ederim ki, Türk Hükümeti için de aynı şey olsun» diyecek kadar küs.

Aybar partiyi sabote ediyor!

Güleriylü sosyalist Mehmet Ali Aybar'ın, sekiz yıl genel başkanlığını yaptığı Türkiye İşçi Partisi içinde kelimenin tam anlamıyla «yükücü» faaliyetine giriştiği, önceki pazar günü yapılan genel yönetim kurulu toplantısında kesinlikle anlaşılmıştır.

Aybar ve Aybar'cular, partide geçici de olsa, istikrarlı bir yönetim kurulmasını ve organların işlerliğini sağlanmasını önlemek için uzun zamandır sürdürdükleri sabotajların en belirgin olanını bu toplantıda yaparak genel yönetim kurulundan istifa etmişlerdir.

Bilindiği gibi, seçim beziminden sonra yapılan ilk genel yönetim kurulu toplantısında Aybar, sorumluluktan kaçmak için ustaca bir manevra çevirmiş ve hesap vermek zorunluluğunu dahi duymadan genel başkanlıktan istifa etmiştir. Merkez Yürütme Kurulu'nun da istifa etmesi üzerine, genel yönetim kurulu yeni seçimlere geçiş, genel başkanlığa, o zamana kadar «Aybarcı» olarak tanınan Mehmet Ali Aslan, merkez yürütme kurulu üyeliklerine de yine «Aybarcı» bile en üyeler seçilmiştir. Böylece, genel görünüşü itibarıyla bir «Aybarsız Aybar Yönetimi» kurulmuştur.

Ancak ANT'nin o sırada belirttiği bir ihtimal, Aybar'ın hesaplarını bozacak şekilde gerçekleşmiş, genç genel başkan Mehmet Ali Aslan, «Aybarsız Aybar Yönetimi»ne alet olmayacağını çeşitli beyanları ve eylemleriyle ortaya koymuştur. Hizipler üstünde kalmış, parti içinde bir toparlanmayı gerektiren meye dikkat eden Aslan, bu tutumunu çeşitli hiziplerin de desteğini almıştır.

Ancak yeni genel başkanın bu olumlu tutumu, kendisine oy veren Aybar'cuları son derece rahatsız etmiş ve derhal sabotaj faaliyetini başlatmıştır. Üyeleri ayrı ayrı şehirlerde bulunan merkez yürütme kurulu bir türlü toplanamamış, genel sekreterler genel başkanın toparlayıcı yöndeki kararlarını ısrarla etmeğe yanaşmamışlardır.

Bunun üzerine Aslan, Anayasa Mahkemesi'ne yapacağı bir müracaatı karara bağlamak üzere yeniden toplanacak olan genel yönetim kurulundan, yeni bir merkez yürütme kurulu seçilmesini istemeğe karar vermiştir. Ne var ki, genel başkanın bu çağrısı, genel yönetim kurulu'nun çoğunluğu tarafından dikkate alınmamış ve gerekli 21 kişilik nisap sağlanamadığından toplantı yapılamamıştır. Parti tarihinde ilk defa genel başkanın çağrısına rağmen genel yönetim kurulunun toplanamaması üzerine Aslan, büyük tepki göstererek, olağanüstü büyük kongreyi toplanmaya teşebbüs etmiş, ancak bazı kurul üyeleri bunun sakıncalı olacağını belirterek genel yönetim kurulunu ikinci defa toplantıya çağırmağa Aslan'ı ikna etmişlerdir.

Bunun üzerine genel başkan, genel yönetim kurulu 20 Aralık cumartesi günü ikinci defa toplantıya çağırılmıştır. Genel yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu bu çağrıya da uymamış ve cumartesi günü gerekli nisap sağlanamadığından toplantı yapılamamıştır. Nihayet pazar günü, telefonla ve telgrafla yapılan acele çağrılar üzerine gelen üyelerin de katılmasıyla ve 27 mevcutla genel yönetim kurulu toplanabilmiştir.

41 kişilik genel yönetim kurulundan

toplantıya katılabilen üyeler şunlardır: Necip Akan, Kemal Aksoy, İbrahim Çetkin, Naci Eren, Şaban Erik, Osman Sakalsız, Abbas Uğurlu, Bekir Yenigün, Şaban Yıldız, Mehdi Zana, Şinasi Kaya, Suat Aksoy, Sadun Aren, Atilla Aşut, Mehmet Ali Aybar, Ayata Beğenel, Behice Boran, Güney Ding, Tarık Ziya Ekinci, Yahya Kanbolat, Samim Kocagöz, Naci Kutlay, Nihat Sargın, Yusuf Ziya Bahadın, Ali Göçmen, Yaşar Kemal.

Toplantı yapılmakla beraber, Genel Başkan Mehmet Ali Aslan, çağrısına iki defadır icabet edilmemesini kendisine karşı güvensizlik saydığı belirterek bu görevden istifa ettiğini açıklamıştır. Bazı üyelerin genel başkanlıkta kalması için ısrar etmelerine rağmen, Aslan, istifa kararında ısrar etmiştir.

Bunun üzerine, toplantıyı yönetmek üzere görevlendirilen Genel Sekreter İbrahim Çetkin, yeni genel başkanın seçilebilmesi için oturuma yarın saat ara vermiştir. Kurul tekrar toplandığında, genel başkanlık için tek aday açıklanmıştır: Sendikacı Şaban Yıldız.

ŞABAN YILDIZ
TİP Genel Başkanı —

Yapılan oylamanın birinci turunda 27 üyeden 22, ikinci turda yine 22, üçüncü turda da 21 oy alan Şaban Yıldız Genel Başkanlığa seçilmiştir. Ancak Yıldız genel başkan olduktan sonra yaptığı konuşmada, merkez yürütme kurulunun da istifa ettiğini, kendisinin genel başkanlık yapabilmesi için çalışabilir bir merkez yürütme kurulu kurulmasını şart olduğunu söylemiştir. Mehmet Ali Aybar, bu sözler üzerine derhal araya fırlatarak, Yıldız'ın görev kabul etmek için şart koşamayacağını, merkez yürütme kurulunu genel yönetim kurulunun dilediği gibi seçebileceğini söylemiştir. Yıldız'ın ayrışmış genel başkanlık yapan, genel yönetim kurullarına istifa tehdidiyle biniş şartını kabul ettiren Aybar'ın bu ısrarı, kendisinin hangi zihniyetin peşinde olduğunu ortaya koymuştur.

Bunun üzerine Yıldız, genel yönetim kurulu üyelerinin elbette diledikleri gibi seçim yapabileceklerini belirtmiş, ancak çalışabilir bir merkez yürütme kurulu seçilmediği takdirde bir ay sonra Aslan gibi kendisinin de istifa etmek zorunda kalabileceğini hatırlatmıştır.

Bundan sonra oturuma bir süre ara verilerek, aday listesi saptanması için temaslara geçilmiştir. Ancak yapılan temaslarda hiçbir sonuç vermemiş, oturum tekrar açıldığında Yıldız, «Ben liste tesbit edemedim. Varsa, siz adaylarınızı açıklayın...» demıştır. Uzun te-rreddütlerden sonra Atilla Aşut, çoğunluğunu Aren grubunun teşkil ettiği bir aday listesi teklif etmiştir. Liste şöyledir: Sadun Aren, Behice Boran, Yusuf Ziya Bahadın, Kemal Burkay, Nihat Sargın, Güney Ding, Şaban Erik, Osman Sakalsız, Bekir Yenigün, Fevzi Kavuk, Naci Eren, Hüsamettin Güven.

Bu tek liste üzerinden oylamaya gidileceği sırada Aybar'cular baltalama hareketine girişmişlerdir. Başta Mehmet Ali Aybar olmak üzere, sırayla Yaşar Kemal Gökçeli, Samim Kocagöz ve Kemal Aksoy yazılı istifalarını divan başkanlığına bırakıp salonu terketmişlerdir. Obstrüksiyon hareketinin bu ilk adımı, genel yönetim kurulunun salondan! mevcudu 27'den 23'e düşmüştür. Oylamanın ilk turunda 23 üyeden 14'ü bu listeye oy vermiş, 9 üye ise boş oy kullanmıştır. Biraz sonra iki sendikacı, İbrahim Çetkin ile Şinasi Kaya da oturumu terketmişler, mevcut 21'e düşmüştür. Bu mevcutla yapılan oylamada da aday listesi ancak 15 oy alabilmiş, altı oy da boş çıkmıştır. Obstrüksiyonun ikinci perdesi üçüncü tura geçilirken sahneye konmuş, iki üye daha salonu terkederek salonda yeterli nisap kalmamasına sebep olmuşlardır. Bunun üzerine Genel Başkan Şaban Yıldız oturumu tatil etmek zorunda kalmıştır.

Bu toplantının ilgi çekici yanı, şimdiye kadar ne tarafa oynadıkları belli olmayan, daima boş oy kullanan sendikacıların da, oturumu terkederek nisabı düşürmek suretiyle Aybar'ın engellemesine hizmet etmiş olmalarıdır.

Bu «yıkıcı» engellemelerin amacı apaçiktır. Partinin yönetiminin «Aybar'sız» çalışmadığını ortaya koymak, önümüzdeki kongreye güç kazanarak gitmek.

Ama bu hesap tutacak mıdır?

Yeni Genel Başkan Yıldız, yeni merkez yürütme kurulunun seçimi için genel yönetim kurulunu üçüncü defa 3 Ocak'ta toplantıya çağırmıştır. Çağrıda, maddi durumları müsait olmayan emekçi üyelerin yol ve ikamet masraflarını karşılanacağı da belirtilmiş, mazetatsız olarak gelmeyenlerin ise genel yönetim kurulu üyeliğinden düşürülecekleri kesinlikle belirtilmiştir. Aybar'cuların terkettiği genel yönetim kurulunun bu defa bir seçim yapması ihtimali oldukça kuvvetlidir. Kaldı ki, istifa eden Aybar'culardan üçünün yerine üç Arar'ci girmektedir.

3 Ocak toplantısında Aybar'cular dışındaki çeşitli grupları bir araya getiren ortak bir merkez yürütme kurulu kurulabilirse, partinin hiç değişse büyük kongreye kadar işlerliği ve kongreye daha yapıcı bir şekilde gidilmesi sağlanabilir. En önemlisi, yıkıcı adamakalın meydana çıkmış olan Aybar tehlikesi kökünden bertaraf edilebilir.

tahtlanan Amerikalı komutan gençlerin direniş karşısında Atatürk Anıtı'na çelenk koyamamış olmalarını da, «Çelenk koyma, yöneticilerin istemi üzerine iptal edilmiştir» diyerek önemsemeyi görülmeye çalışmıştır.

İzmir'de ayrıca 10 kadar kız öğrenci, Konak Meydanı'ndaki Hasan Tahsin Anıtı önünde oturma protestosunda bulunmuşlardır. Ellerinde 6. Filo aleyhinde pankartlar bulunan kız öğrencileri toplum polisleri oturdıkları yerden kaldırmak istemişler, fakat direnen kızlar arasında bulunan Taylan Özgür'ün kızkardeşi Işık Özgür, «Biz

kalkmıyoruz. Dökülen kanların hesabını verin.» diye bağırarak, diğerleri de kalkmamak için and almışlardır. Bunun üzerine polisler, genç kızlara saldırmışlar ve saçlarından tutarak yerlerde sürüklemişlerdir. Daha sonra da 25 kız nezaret altına alınmışlardır.

Amerikan Altıncı Filosu'nun limanda kaldığı sürece 400 öğrenci nezaret altına alınmış, ancak 64 öğrenci savcılığa verilmiştir. Bunlardan da 10 kişi tutulmuşlardır.

Gerek Yıldız Akademisi'nde iki devrimci gencin öldürülmesi, gerekse Altıncı Filo'nun gidişi

dolayısıyla bütün Üniversite ve yüksek okullarda başlatılan genel boykot, Altıncı Filo'nun defolup gitmesinden sonra sona erdirilmiştir.

Ote yandan, devrimci gençlerin öldürülmesini protesto etmek üzere bildiri yayınlayan 69 deniz subayı hakkındaki tahkikat sırasında ifadeleri alınan subaylar, «bildirideki ifadeleri kendi fikiryatlarına uygun bulduklarını» açıklamışlardır. Tahkikat ile ilgili olarak bir deniz subayı ile iki sivil İstanbul'da göz altına alınmışlardır. Deniz teğmeni subayın adının S. Koray olduğu öğrenilmiştir.

Ayrıca, Yıldız Akademisi'nde silah bulundurdıkları ve sağcı bir gence işkence yaptıkları iddiasıyla öğrenci liderlerinden Deniz Gezmis ve Cihan Alptekin İstanbul'da yakalanarak tutulmuşlardır.

Altıncı Filo olayları ve devrimci gençlerin öldürülmesi karşısında parlamento çoğunluğu tam bir ilgisizlik içinde olup, bu konuda Anayasa'nın 89. maddesi uyarınca Başbakan hakkında gensoru açılması için CHP milletvekilleri tarafından verilen gensoru önergesi mecliste AP Grubu'nun oylarıyla reddedilmiştir.

HAK İSTEME SAVAŞI GELİŞİYOR

TÖS ve İlk-Sen sendikalarının başarı ile yürüttükleri öğretmen boykotu sonunda işbirlikçi iktidar baskılarını arttırırken, 783 bin devlet personelinin 300 bininin üyesi bulunduğu Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu (Persen) genel yönetim kurulu da boykot kararı almıştır.

Öğretmen boykotu sırasında TRT mikrofonlarına bile sansür koymaktan geri durmayan işbirlikçi iktidar, bu karar karşısında, uyutucu ve tavizci bir tutumla uzlaşma yolları aramıştır. Devlet Bakanı Refet Sezgin kararın alınmasından hemen sonra sendika yöneticileriyle bir görüşme yapmış, bu arada «783 bin Türk memurunu temsil etmekte ve onların derilerine çare bulmağa çalışmakta» demiştir. Bu görüşmeden sonra boykot konusunda fikri sorulan Türk Persen Genel Başkanı Kamil Başaran ise «Görüşmemiz Bakanın, Baş-

bakandan aldığı talimatla bizi daveti üzerine oldu. Boykottan vazgeçme diye birşey yoktur. Zaten olmaz da demiştir.

Ankara'da bu görüşmeler sürer ve açıklamalar yapılırken, İstanbul'da toplanan 12 personel sendikası yöneticisi genel merkezlerinin görüşlerini pekiştirici bir eylem kararı almışlardır. Alman karara göre 28 Aralık pazar günü Hürriyet Meydanında bir miting düzenlenmiştir. Miting konusunda bir açıklama yapan tertip komitesi sözcüsü Ahmet Ferlengeç «Bu bir uyarıma hareketidir. Bu uyarıma rağmen siyasi iktidar gene de memur ve hizmetlilerin tüm sorunlarına eğilmeyezler. Anayasa sınırları içerisinde yapacağımız daha ağır eylemlerimizin doğuracağı sonuçtan tamamen kendileri sorumlu olacaklardır» demiş. Eylemlerin, memur ve hizmetlileri hâlâ kapıku lu zihniyeti içerisinde görenlerin bu zihniyetinin yıkılmasına kadar süreceğini belirtmiştir. Ferlengeç ayrıca giriştikleri direnmenin nedenlerini de şöyle sıralamıştır: «Bizleri hâlâ uyuyor sananlar, aldanmaktadır. Eylemimiz, personel reformu, sendikal özgürlük ve grev hakkını kazanmak, hayat pahalılığını yermek içindir.»

Türk Persen'in boykot

ÖĞRETMENLERİN BÜYÜYEN KALABALIGI
— Artık devlet personelinin tümü bu kavgada... —

kararını açıklaması üzerine TÖS ve İlk-Sen yöneticileri de bir açıklama yaparak kendilerini destekleyeceklerini bildirmişlerdir. Ayrıca bu açıklama içerisinde, genel kurullarında bu yıl Persen Konfederasyonu'na katılma yolunda bir karar alacaklarını da belirtmişlerdir.

Diğer yandan Ankara Sevgili geçen hafta TÖS ve İlk-Sen sendikalarının başarı ile yürüttükleri boykotla ilgili olarak bu iki örgütün kapatılmasını ve yürütme kurullarının cezalandırılmasını isteyen bir iddianame düzenliyerek Toplu Asliye Ceza Mahkemesi'ne başvurmuştur. Bu iddianamede sendika yöneticilerinin 624 sayılı sendikalar kanununun 14 ve 22. maddelerine, cemiyetler kanununun 33 ve 34. maddelerine aykırı davrandığı ileri sürülerek iki örgütün kapatılması ve de yöneticilerinin 3 aydan bir yıla kadar cezalandırılmaları istenmiştir. TÖS ve İlk-Sen yöneticileri ise 624 sayılı sendikalar kanununun 33 ve 34. maddeleri ile Ce-

miyetler Kanunu'nun anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu konuda Anayasa Mahkemesi'ne başvuracağını açıklayan TÖS Başkanı Fakir Baykurt, Ankara Sevgili'nin örgütlerini kapatmak istemesi konusunda da «Mahkemeyi dinleriz. Verilecek karara saygımız vardır. İki sendikamızın kapatılması ile öğretmenler sendikası kalmaz. Ayrıca öğretmenler yeni ve güçlü sendikalar kuracak güçtedir» demiştir.

Öğretmenleri suç işlemeye teşvik ettikleri iddiasıyla haklarında dava açılan TÖS ve İlk-Sen yöneticileri Fakir Baykurt, Kenan Keleş, Durmuş Akçam, Osman K. Akol, Muzafer Sayar, Kazım Taş, Mehmet Cihan, Hulusi Göke, Veli Kasmoglu, Musa Alp, İsmail Başbuğ, Zeki İnce ve Muhittin Çayır'dır.

Diğer yandan İstanbul Cumhuriyet savcısı da 624 sayılı kanunun 14. maddesine aykırı davrandıkları iddiasıyla İstanbul TÖS gubesi yöneticileri Tahsin Çayır, Cengiz Balıkaya, Tayyar Keleş, Cemal Yıldırım, Galip Aksu, Sadrettin Eyüboğlu ve Galip Tekin'in ifadelerini almıştır. TÖS İstanbul gube yöneticileri hakkında da üç aydan bir yıla kadar ceza istenmektedir.

TÖS ve İlk-Sen üyelerinden iki bin aşkın öğretmen hakkında soruşturma ve idari takibat açılması üzerine, sendika yöneticileri, maddi güçlerini artırmak üzere çalışmalarına başlamışlardır. Bu konuda alınan ve açıklanan iki tedbirden biri öğretmenlerin yıllık eğlencelerine katılmamaları ve sendikalarına 15.20 lirahık bir yardım yapmalarıdır. Diğer ise, TÖS ve İlk-Sen boykotunu destekleyenlerin maddi olanaklarıyla sendikalara yardımcı olmalarını sağlamak için açılan banka hesabıdır.

1969 Millet Meclisi seçimleri geldi, geçti. Seçim sonuçları üzerindeki yorumlar ve bu yorumlara dayanan yeni görüşlerin piyasası ise sürüp gidiyor. Özellikle, «Parlamento Dışı Muhalefet» ve «Tutucular Koalisyonu» konusundaki görüşler, geniş ölçüde, seçim sonuçlarına dayanarak ortaya atılan görüşler. AP'nin siyasi iktidarı muhafaza ettiği, CHP'nin AP iktidarı ile dalgaşmayacağını açıkça belirtmesi, seçimlere katılma oranındaki düşüklük, bu görüşlerin başlıca dayanağı olarak belirtiliyor.

Seçimleri AP'nin kazanması hiç de şaşırtıcı bir sonuç olmamak gerekirdi. Yurdun bugünkü koşulları içinde, AP'nin dışında herhangi bir partinin iktidarı elde etmesi gerçekte düşünülemezdi. Kaldı ki, AP dışında bir siyasi partinin siyasi iktidara gelmesi dahi, siyasi iktidarı elinde bulunduran egemen sınıfı değiştirecek olmadıktan sonra, bir anlam taşıyacaktı. Diğer bir deyişle, iktidarı görüldüğüde elinde bulunduran partinin değişimi, gerçek ve bilimsel anlamda siyasi iktidar değişimi anlamını taşıyacaktı. (O kadar ki, 1969 seçimleri TIP tarafından kazanılmış olsaydı dahi, bu partinin seçim dönemindeki yöneticilerinin nitelikleri ve aday listeleri yönünden, bir şey ummak yanlış olacaktı.) Mevcut siyasal partilerden hiç biri öncü devrimci sınıfları temsil etmediğine göre, seçimlerden sonra «sandıktan hangisi» parti çıkıp, iktidara gelirse gelsin, gerçek iktidara işbirlikçi burjuvazinin egemen olacağı kesin bir gerçektir. 1969 seçimlerinden sonra «Tutucular» iktidarını gerçekleştirmesinin zorunlu görüldüğü ve gerçekte siyasi iktidarı değişime olanaklarının bulunmadığı ve bu açıdan 1969 seçimlerine hiç bir umud bağlanmaması gerekliliğini seçimlerden önce belirtmiştik (1).

Tutucu bir iktidar düzeninin seçimlerden sonra da süreceği bu kadar açık bir gerçek iken, bazı çevrelerin, seçim sonuçlarını adeta bir şaşkınlıkla karşıladıklarını ve bu şaşkınlığın etkisi altında yeni görüşler savunmağa başladıklarını görmek de, bizim için şaşırtıcı oluyor. Bu çevrelerce, AP'nin sandıktan çıkışı ve CHP'nin bu iktidarı destekleyeceği ni belirtmesi, Türkiye'de bir «Tutucular Koalisyonu» nun gerçekleştiği şeklinde yorumlanırken, emekçi sınıfların öncülüğü, öncülüğü gerçekleştirecek bir siyasal örgütün zorunluluğu gerçekleri de bir yana bırakılarak, «Parlamento Dışı Muhalefet» dağıtımında devrim gerçekleştirmeye kalkışanlar görülmüyor. Sanki, sandıktan AP yerine CHP veya bir diğeri çıksaydı, düzenin niteliği değişmiş gibi; sanki CHP, AP ile dalgaşmayacağını açıklamasa «Tutucular Koalisyonu» gerçekleşmiyeymiş gibi, bütün hesaplar, bütün devrimci gelişim, AP'nin seçimi kazanması ve CHP'nin onu destekleyişi üzerine döktürülüyor.

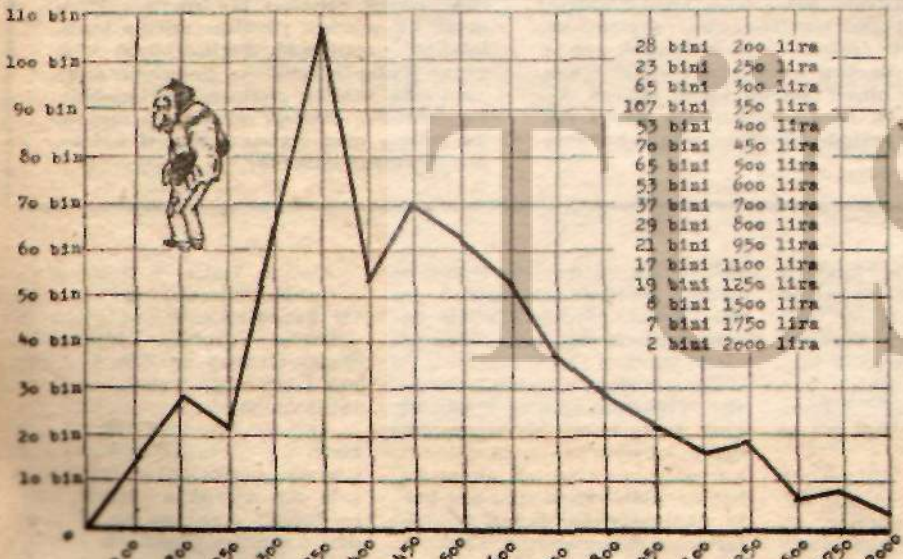
Seçim sonrasının bütün hesaplarını, adeta, CHP'nin seçimi kaybedişi ve AP'yi desteklemesi üzerine kurmanın nedeni, bilimsel ve yurtdış gerçekleri bir kenara iterek zorunlu görülen, zorunlu gördüğümüz gerçek devrimci devrimci sayılmıyacak biçimlerde aramanın etkeni nedir?

BİLİNDİĞİ gibi uzun bir süredir, halkın devrimci eyleme katılma olanaklarını, emekçi sınıfın devrimci öncülük görevini yerine getirmesini mümkün görmeyen çevreler, kendilerini gerçek devrimci sınıp, saymışlar ve diğer yandan da küçük burjuva devrimciliğine, küçük burjuvazinin önderliğinde devrim yapılabileceğine inanarak, bunu savunmuşlardır. Kendilerini devrimci sınıp, böyle tanıyan çevreler, salt devrimciliklerine bir kamut olsun diye, sözde, emekçi sınıfların öncülüğünden söz açsalar bile, gerçekte savundukları tezler, küçük burjuvaziye dayanan, onun öncülüğünü kabul eden bir nitelikten kurtulamamıştır. Sözde bir rakılan «proletaryanın öncülüğü» sözünün ardında, devrimin gerçekleşmesi açısından, sivil-asker aydın kadro hareketlerine bel bağlanmış ve bu çevreleri temsil ettiği, bu çevrelerin desteğini kazandığı sanılan CHP'ye umud bağlanmışlardır. NATO'ya, işbirlikçi burjuvazinin egemenliğine, yeni sömürgecilik işbirliğine karşı çıkarak devrimci olduklarını belirten bu çevreler, karşı çıktıkları her konuda sorumluluğu veya desteği bulunan CHP'nin reformculuğunda, 1. Kurtuluş Savaşından sonra eline yüzüne buluşturduğu devrimcilikte, «ortanın solu» aldatmacasında çıkar yol aramışlardır. Emekçilerin öncülük görevini gerçekleştirmeleri açısından yerine getirilmesi zorunlu ve mümkün bunca görev dururken, «emekçilerin öncülüğü» sloganı altında, sosyal sınıfların tarihsel önem ve görevini hiç umursamaksızın, CHP'nin devrimci eyleme kazanılabileceğini, istenilen çizgiye getirilebileceğini sanmışlardır.

Bu sam ve yanılgılar, CHP'nin tutumu sonunda, gerçeklerle karşılaştıkça, temel tezlerde değişiklik yapılmaksızın yeni yeni görüşlerin tezgahlanması yoluna gidildi. CHP'nin devrimci eğilimleri karşısındaki olumsuz tutumuyla başlayan ve Bayar'ın affıyla sonuçlanan politikası geliştikçe, bu çevrenin savunduğu görüşlerde de değişiklikler belirdi. Önce, Ecevit ile İnönü arasında bir ayırım yapılmasına, İnönü gözden çıkarılarak, Ecevit'in desteklenmesine çalışıldı. Ancak, Ecevit'in tutumunun da, egemen sınıfların yarattığı ve güvencilik kaynağı olan bürokrat İsmet Paşa'dan kö-

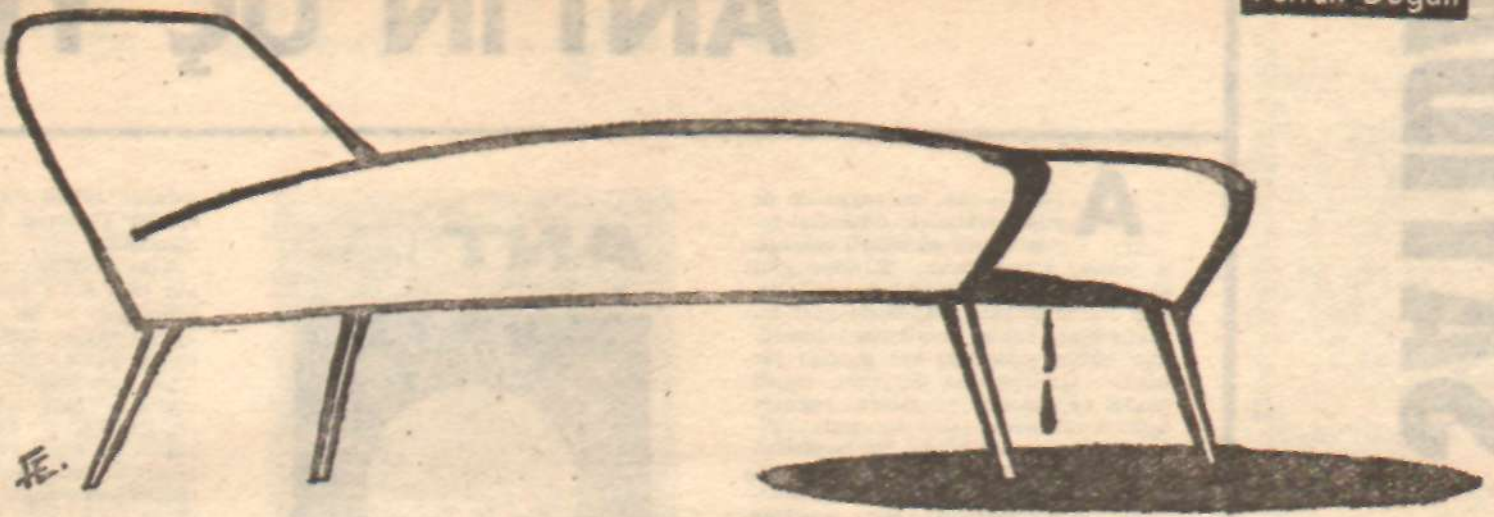
TÖS ve İLK-SEN'e Yardım Kampanyası nın hesap numaraları

Ziraat Bankası BEY-
OĞLU ŞUBESİ 741/
3015 Öğretmenler Bankası,
BEYOĞLU ŞUBE-
Sİ A/11962

600 BİN MEMURUN HALI

— Büyük bürokratların anlamak istemediği ve anıyamayacağı gerçek —

KANLI İKTİDAR!

"TUTUCULAR KOALİSYONU"

Çetin ÖZEK

payı farksızlığı ortaya çıktıktan sonradır ki, tüm CHP'den umud kesilebildi.

Bize kalırsa, CHP'nin AP'yi destekleyeceğini açıkça belirtmesiyle açıkça ortaya çıkan tutucu niteliği ve 1969 seçimleri yönünden, CHP'ye umut bağlayanların, onun sandıktan çıkabileceğini sanması ve bu konuda düşünülmesi hayal kırıklığıdır ki, seçim sonrasında, dağılık tezlerde aranan, CHP dışındaki kurulumlarına çağrılan sivil-asker aydın kadrolara dayanan devrimciliğine yol açmıştır. Son siyasal gelişmeler açısından, bu çevrelerin görüşlerini yeni baştan gözden geçirmeleri, yanlışlarını kabul etmeleri beklenirken ve olağan olanı da buyken, bunların yine de emekçi sınıfının öncülüğü zorunluluğuna ve emekçi sınıfının bu görevi gerçekleştirme koşulları üzerine düşünmeğe boş vererek, eski yanlışlarına rahmet okutacak yeni tezleri ve yanlışları piyasaya sürdüklerini görebiliyoruz. Hem de, yıllar yılı, emekçi sınıfının öncülüğünü savunup ve bilinçlenmenin bir anda gerçekleşmesini sağlayacak sihirli değneğe sahip olduğunu sanan ve bu kestimeliği gerçekleştiremeyince de küçük burjuva devrimciliğine katılmaktan yıllar yılı savunduklarını kötiilemek yüzölçülüğünü göstermekten geri kalmayanları da, yanlarına alarak yeni kadrocu tezleri işliyebiliyorlar.

KADROCU çevrelerin, seçim sonuçları alınana ve özellikle İsmet Paşa AP'nin yanında olduğunu açıklıyana kadar, sandıktan CHP'nin çıkmasından umudlandıkları ve CHP'nin seçimi kazanması, sanki farklı bir sonuç doğuracakmış gibi, devrimci bir gelişim sağlayacağını sandıkları anlaşılmaktadır. Bu umudlanma, bu çevrenin CHP'nin tutucu olmayacağını sandıklarını da göstermektedir. 1969 yılında yeni bir kadrocu hareketi canlandıran, «halk için halk birşey yapamaz, halk için sivil-asker aydın kadrolar devrim yapar» görüşünde direnen ve temelde küçük burjuva öncülüğünde devrimi savunan «Devrim» dergisinin 1. sayısında yayınlanan «Takke düştü» başlıklı yazı, temelde, salt CHP sandıktan çıkamadığı için «sandık demokrasisinden» umud kesilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Bu yazıda, son seçimlerin «sandık demokrasisine» bağlanan umudların yitirilmesine yol açtığı belirtildikten sonra, «Düne kadar, sayın İnönü'nün seçimlerden bir gün önce söylediği şu sözlerle inanan zinde güçlerin sayısı hayli kalabalıktı: ...Bazıları, Türkiye gibi kalkınmakta olan bir ülkede demokrasi yürümez, yürüse de ekonomik ve sosyal yapıda köklü değişiklik yapacak reformları savunan partiler sandıktan çıkamaz iddiasındadırlar. Oysa bu seçimlerde sandıktan tutucu AP iktidarı değil, biz çıkacağız'. Ne yazık ki, seçim sonuçları bu iddiayı doğrulamaktan çok uzak kalmıştır.» denilmektedir. Bu sözler, bunca tarihsel olgu göz önünde, yine CHP'nin ve İsmet Paşa'nın sandıktan çıkmasına bel bağlandığını, AP yerine CHP'nin sandıktan çıkışının bir kurtuluş yolu olarak görül- düğünü açıkça göstermektedir. Aksi takdirde, sandıktan CHP'nin çıkmasıyla AP'nin çıkması açısından bir ayırım yapılmaması gerektirdi.

İşte, CHP'nin sandıktan çıkamaması ve üstelik AP'yi destekleyeceğini açıklanması karşısında, CHP'nin sandıktan çıkması üzerine yapılan hesaplar iflas etmiş ve kadrocu çevreler, belirsiz, sınıf gerçeğine aykırı «Parlamento dışı muhalefet» dağınıklığına, CHP'yi sivil-asker aydın kadro temsilciliğinden afaroz edip örgütsüz, kendiliğinden sivil-asker aydın kadro eylemini savunmağa, AP-CHP anlaşmasını, sanki yeni bir olguyumış gibi, «tutucular koalisyonu» olarak isimlendirmeye girişmişlerdir. Varılan bu sonuçlar, belirli bir hesaba, açığa vurulmayan eğilimlerin ve isteklerin görünüştüğü aldatıcı ifadeleri değilse, siyasal iktidar değişimi ile sınıfsal egemenliğin değişimi arasındaki sıkı bağlantının,

«milli egemenlik» kavramının çağı geçmiş bir kavram olduğunun kavranmayarak siyasal iktidarı sınıf, sal olarak ele geçirmekle altyapı devrimini gerçekleştirebilmek arasındaki şaşmaz, yanılmaz ilişkinin gözden uzak tutulmasından doğan yanlışlardır.

Yıllar yılı CHP reformculuğundan, 27 Mayıs devrimciliğinden söz edip bugün «tutucular koalisyonu» kuruluğu diye ortaya çıkmak, tarihsel gelişimi ve Kurtuluş Savaşı sonrasında Türkiye'deki olguları yanlış değerlendirmek anlamını taşır. Türkiye'deki alt yapı devrimini gerçekleştirmek görevini illa, «milli güçler», «zinde kuvvetler» v.s. şeklinde adlandırılan sivil-asker aydın kadrolarda görmek isteyenler ve hattâ bu amaçla Tanzimattan bu yana olan tarihsel gelişimi aydın kadrolardan yana bir biçimde yorumlamakta ınat edenler, «tutucular koalisyonunun» 1969 seçimlerinden sonra kurulmadığını anlamak zorundadırlar. Tutucular Koalisyonu daha 1933 yıllarında kurulmağa başlamış ve değişik biçimlerde günümüze kadar gelmiştir. 1946 yılına kadar, tek partili biçimde ve bu parti içinde gerçekleştirilen tutucular koalisyonu, 1946 yılından sonra, güçlenen koalisyon ortaklarından burjuvazinin kendi siyasal örgütünü kurmasıyla çok partili bir düzen içinde sürdürülmüştür. Bugünkü sorunlarımızın temelleri, 1933 sonrasında tek parti döneminde atılmış, sınıfsal bilinçlenmenin engellenmesi, burjuvazi yaratılması, özgür düşüncenin yasaklanması için elden gelen esirgenmemiştir. 1946 sonrasında CHP, kendi eliyle yetiştirdiği burjuvazinin muhalefetiyle karşılaşınca, «dolara açılmış» ve sömürgeleşme sürecinin başlatıcısı olmuştur. Türk Devriminin gerçek amacı olan «tam bağımsız, anti-empyralist, antikapitalist Türkiye, ülküsünü unutup, devrimi donmuş bir takım kural ve dogmalardan ibaret hale getirmesi CHP'nin, yeni dönemin yeni ayrıcalıklı sınıflarından yana çalıştığına delildir. Aynı dehi, 1950 sonrasında sömürgeleşmenin en hızlandığı dönemlerde CHP'nin suskun kalışında da bulabiliriz. 27 Mayıs sonrasında, bir süre iktidarda da gelen CHP, devrimci eylemi engellemek, gençlik hareketlerini baltalamak konusunda AP kadar enerjiktir. AP'nin emekçi hareketlerine karşı tutumu, grev kırıcılığı v.s. hiçbir zaman, CHP'nin muhalefetiyle karşılaşmış değildir. 1933 sonrasında bu yana CHP'nin gerçek anlamda devrimci hiçbir eylemi yoktur ve sürekli tutucu olarak kalmıştır. Sola duvar çekmek amacıyla ortaya atılan «ortanın solu» sahtekarlığı da, bu tutuculuğu tamamlayan son halka olmuştur.

KISACA belirtilen bu gerçekler karşısında, «tutucular koalisyonunu» yeni bir olgu olarak karşılamak mümkün müdür? Kabataslak siyasal gelişmelerimize bir bakış, bu koalisyonun çok eski yıllarda gerçekleştirdiği ortaya çıkartacaktır. 1950-1960 arasındaki biçimsel devrimcilik, özgürlük kavgasının DP-CHP arasında gerçekleşmiş olması, temeldeki tutucu koalisyonu görmemize engel olmamıştır. 1950-1960 dönemindeki kavgalar, gürtülü, egemen sınıfların kendi çıkar kavgalarından başka birşey değildir ve bu iki parti bütün temel sorunlarda, bütün sömürü sistemleştirilmelerinde, empyralizmin ülkemizi sömürgeleştirilmesi konularında aynı görüş ve tutum içindedirler. Kavganın konusu gibi gösterilen, özgürlük, devrimcilik sözcükleri, temeldeki gerçeği saklayan bir perdeden başka birşey değildir. Bu açıdandır ki, CHP de, hiç değilse AP ve DP kadar karşı devrimcidir; hiç değilse onlar kadar tutucudur, hiç değilse onlar kadar devrimci kişi ve eylemlere karşı gaddardır. Ayrıca, CHP, AP ve DP'ye oranla çok daha tehlikeli bir devrim kırıcısı olduğunu da bütün siyasal hayatı boyunca kanıtlamıştır. CHP'nin aldatıcı reformculuğu, belirli çevrelerin gözlerini boyayıp, onları gerçek devrimci bir çizgiden uzak tutabilmekte-

dir. CHP'nin sandıktan çıkmasından hâlâ umutlanmaların varlığı, bu tehlikeliğin, en açık kanıtıdır. Bu açıdan, 1969 seçimlerinin değişik bir şekilde sonuçlandırılması ve CHP'nin sandıktan çıkmasını farzetsek bile, değişecek birşey olmayacaktı. Tutucular koalisyonu yine varlığını sürdürecekti, aracı burjuvazi yine egemen sınıf durumunda kalacaktı. Seçim sonrasında tek değişiklik, CHP-AP'nin koalisyon ortakları olarak aralarındaki çekimserin çözümlenmesini bir başka zamana bırakarak ve bir ölçüde de çözümleyerek, gerçek devrimciliğe karşı olduklarını açıkça belirtip ilan etmelerinden öteye gitmemektedir. Kaldı ki, bu tür açık bir koalisyonun gerçekleştirilmesi empyralist güçlerin tercihlerine de uygundur. CHP'nin ilmi reformculuğunu ve köylüye tüketim olanakları sağlayacak ve empyralizmin sürümünü dengeleyecek bir toprak reformunu empyralist güçler de, kendi çıkarları açısından desteklemektedir. Bu açıdandır ki bağından bu yana empyralizmin çıkarlarından yana sürdürülen «tutucular koalisyonu» empyralizmin isteğine uygun olarak ortaya dökülmüştür.

SUNU tekrarlamakda yarar vardır ki, siyasal iktidar değişimi parti değişiminin den ibaret olmayıp, iktidarı fiilen elinde bulunduran sosyal sınıfın değişimi anlamına gelmektedir. Gerçek devrimci, emekçi sınıfın iktidara gelmesini sağlamak yollarını arayan, bu konuda eylem gösteren kişidir. Emekçi sınıfları iktidarı ise ancak işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleştirilebilir. Emekçi sınıfların ağırlığını koymadığı, küçük burjuvazinin önder olduğu devrim hareketlerinin sonucunu anlamak için Türkiye'nin bugünkü durumuna ve bu yolu deneyen diğer ülkelerin perişanlığına bakmak yeterlidir. Bütün ustalar, devrimin zafere ulaşma olanaklarını, sonuna kadar giderek sosyalizme erişebilmesini işçi sınıfının köylüden destek alarak oynayacağı rolde bulmaktadır ve bunun hiç yalanı çıkmış değildir. TIP bu konuda başarı gösterememişse, parlamentoculuğu bir araç olmaktan çıkartıp, amaç durumuna getirmişse, bu durum kuralın yanlışlığına değil, TIP yöneticilerinin yetersizliğine kanıt olabilir. Bugün ülkemizde sınıfsal anlamda bir siyasal iktidar değişimini, emekçi sınıfların kendi için devrime girişmesini sağlamak açısından yararlanılabilecek objektif koşullar da mevcuttur. Yeter ki, bu güvenli ve fakat zor iş göze alılabilsin. Devrimin ve devrimciliğin uzun ve meşakkatli yollarını göze alanlar, siyasal parti değişimini siyasal iktidar değişimi sananlar ise elbetteki gerçek devrimci eylemi parçalamaktan, ona zarar vermekten başka anlam taşımayan hikayelere saplanacaklardır. Bunlar istedikleri kadar «halkla beraber halk için devrim» sloganını öne sürsünler, kurtuluşu sivil-asker aydın hareketinde bulduka, halkı kendi yanlarında bulamayacaklar ve aksine halkı gerici güçlerin kucağına itelemekten başka bir etkiyi olamayacaktır. Bunların kimisi, AP'nin milli egemenliği temsil etmediğini kanıtlamak uğruna, oy oranları üzerine hesap döktürmekle ömür tüketip, gerçekte burjuva siyasal düzeninin temel yutturmacası «milli egemenlik kuralları», farkına varmadan, bağlanacaktır. Kimisi, disiplinli, örgütlü, güçlü bir devrimci eylemi yozlaştırıp, parçalayacak, parlamento dışı muhalefet dağınıklığında devrimci geçinecektir. Sivil-asker aydın kadro hareketlerinde devrimci olmak isteyenler, sonuçta «millet sinesindeki sınıflaşma eylemini yok etmek» gayretine düşüp devrimciliğe tam ters görüşleri savunabilecekler, ne emekçi halkı kendi yanlarında bulabilecek ve ne de, günümüzün bulanık havasında etkileri ne olursa olsun, gelecekte gerçek anlamda devrimci olarak anılmağa hak kazanabileceklerdir.

ANT Dergisi, bu sayısı ile üç yıllık mücadele dönemini tamamlamış, dördüncü mücadele yılına girmektedir. Türkiye gibi emperyalizmin ve işbirlikçi kapitalizmin sömürsünün pençesinde geri bırakılmış, hakim sınıfların terörünün bütün şiddetiyle kol gezdiği bir ülkede, bir sosyalist derginin, çeşitli maddi ve hukuki baskılara rağmen üçüncü mücadele yılını tamamlayabilmesi hiç şüphesiz büyük bir başarıdır.

Ancak hemen belirtelim ki, bu yargı, derginin tümüyle başarılı olduğu anlamına gelmemektedir. Hiç şüphesiz ANT, bilimsel sosyalist teoriyi rehber edinmiş olmakla birlikte, bu teorinin pratiğe geçirilmesinde zaman zaman hatalara, çelişkilerde düşmüş, haber verme, yorum, eğitim ve propaganda konularında tam bir mükemmelliğe ulaşmamış, Türkiye'deki devrimci akım ve hareketler karşısındaki değerlendirmesi ve eleştirilerinde yetersiz kalmış olabilir.

Sosyalist bir dergi olarak, sosyalizmin vazgeçilmez unsurlarından olan otokritikliği, yani özleştirmeyi üç yıllık yayın hayatına açık yüreklilikle uygulamayı, ANT'nin mücadelesini önümüzdeki yıllarda da daha güçlü ve tutarlı olarak sürdürebilmesi için zorunlu görüyoruz.

ANT'nin sürekli okurları gayet iyi hatırlayacaklardır ki, bu dergi, Türkiye'deki örgütlü tek sol hareketin sesini duyuracak hiçbir yayın organına sahip bulunmadığı, buna karşılık Sol'a karşı siyasi iktidarın ve hakim sınıfların terörünün hızla artmakta olduğu bir dönemde yayın hayatına atılmıştır.

Devrimci bir hareketin başarıya ulaşmasında objektif koşulların varlığı kadar sübjektif koşulların da sağlanması zorunluluğu tartışma götürmez. Bu sübjektif koşulların başında ise örgüt ve devrimci yayın organları gelir. Devrimci teorinin ve eylemin büyük kitlelere yansıtılması, kitlelerin devrimci teori ile yetiştirilmesi, eğitilmesi, gelişen olayların ve değişen koşulların devrimci teori açısından değerlendirilerek militanların kolaylıkla anlayabileceği ve anlatabileceği biçimde açıklanması, devrimci yayın organlarının başta gelen görevlerindendir.

Bizler, devrimci bir yayının, çarpıcı, sarsıcı, coşturucu, destekleyici, eğitici ve özellikle günümüzde küçük burjuva uyumsuzluğunu yokedici bir biçimde olması gerektiğine inanıyoruz. Düzenin bozukluğunu anlatmayı, bu düzenin değişmesi gerektiğine ve değişebilirliğine, değiştirici gücün kendisi olduğuna emekçi kitleleri inandırmayı, bunun

● ANT, ilk defa 3 Ocak 1967 tarihinde «bağımsızlık ve sosyal adalet için mücadele» andıyla yayın hayatına atılmış bulunuyordu. ANT asla taviz vermeden bu andını bugüne kadar sürdürmüştür ve bundan sonra da sürdürecektir.

in de «örgütün başka şart olduğu» ortaya koymayı başka görev sayıyoruz.

ANT yayın hayatına atıldığı günden beri, bu görevleri daima göz önünde tutmuş, özellikle işçi sınıfının öncülüğünü ve örgütlenmeyi savunmak konusunda zerrece taviz vermemiş, emekçi sınıfların küçük burjuvazinin kuyruğuna takma teşebbüslerine daima en sert biçimde karşı çıkmış, işçi sınıfının öncülüğünde emperyalizme ve faşizme karşı devrimci bir cephe kurulması görüşünün ısrarlı savunucusu olmuş, demokratik hareketleri daima desteklemiştir.

Devrimci teorinin gösterdiği başka görev olan «örgütlenme» konusundaki taviz vermez tutumu ve tek sol örgüte karşı hakim çevrelerin saldırılarının şiddetlenmesi karşısında örgütü savunmak zorunluluğunu duyması ANT'ı belirli hatalara da sürüklemiştir.

Birinci sayıda yapılan bir değerlendirme, TIP'ın eleştirilecek çok yanlışları olduğu, parti içinde özgür tartışma ortamının geliştirilmesi, merkez-teşkilat kopukluğunun giderilmesi, örgütlenme ve eğitim meselelerine çözüm getirilmesi gerektiği belirtildiği halde, daha sonraki sayılarda bu ko-

şullarda belirli bir çizgi etrafında zümreler gösteren yayınlar sürdürülememiştir.

Yine ANT'nin birinci sayısında, derinin tüm Sol'a açık bir forum olacağı belirtildiği ve bir süre bu açıklamaya uygun yayın yapıldığı halde, parti içinde ve parti dışında TIP üzerine tartışmaların şiddetlenmesinden sonra, bu tartışmalara gereken yer verilmemiştir. Parti içinde ve yayın organlarında yapıcı bir diyaloga girilmemesinin, bugün Sol'daki kaosu başlıca nedenle, rinden biri olduğu muhakkaktır. ANT'nin da bu konuda sorumluluğu olduğu, nu kabul ediyoruz.

ANT, örgütün bütünlüğünü korumak konusunda son derece hassas davranırken, parti içinde genel merkezin hatalı disiplin anlayışına ve uygulamalarına zaman zaman karşı çıkmış da, bu konuda yeterli kadar kesin bir tutum takınılmaması büyük bir hata teşkil etmektedir. Çeşitli baskılar karşısındaki sol hareketin sorumluluğunu taşıyan yöneticilerin yazı ve demeçlerine geniş şekilde yer verilmesi, aslında bu yöneticilerin kişisel düşünceleriyle ve davranışlarıyla desteklenmesi asla düşünülmeyen bir halde, kamuoyunda ANT tarafından yönetici kışkırtıldığını izlenimini yaratmıştır. Oysa, yönetici kışkırtılma düşüncesi ve davranışlarının ANT tarafından desteklenmediği, TIP'ın büyük kongreleri sırasında ve ondan sonraki yayınlarda açık seçik ortaya konmuş, bu kişilere karşı en sert eleştirileri ANT geliştirmiştir.

ANT, sol aktüel dergi olmanın sınırlarını zorlayıp tüm sola yönelik bir tartışma ve sentez ortamı yaratma çabalarında da yeterli olamamıştır. «Demokratik bir tartışma ortamında bugün çok büyük sanılan bir takım görüş farklarının giderilmesi ve belli ilkelere birleşmesi mümkündür. Bunun yolu, genel merkezin, parti içi muhalifleri de, MDD ilkelere etrafında birleşen devrimcileri de bilme ve araştırma bürosunda toplayarak parti stratejisini sağlam biçimde saptamaktır.» denilerek tartışmaya ve birleştirici çalışmalarla yol gösterildiği halde, bu çizgi etrafında yayınların sürekli olmaması, gerekli etkiyi yaratamamıştır. Zaman zaman bu anlayışa ters düşen yazıların yayınlanması da, bir çelişki meydana getirmiştir.

Ancak, ANT'nin bu hatalarının ve yetersizliklerinin çeşitli nedenlerini de göz önünde tutmak gerekmektedir. Bu nedenlerin başında derginin çeşitli maddi imkansızlıkları gelmektedir.

ANT, Doğan Özgüden ve İnci Özgüden'in ayrıldıkları gazeteden kıdem tazminatı olarak aldıkları, sadece üç

● Türkiye'de «tabur» sayılan bir çok konuya ANT cesaretle eğilmiş, örneğin silahlı kuvvetlerdeki darbeci eğilimler ve yüksek askeri şahısların hakim çevrelerle ilişkileri belgelerle ortaya konulmuştur. 90. sayı ve subay holding meselesinin yer aldığı sayılar bu konuları işlemektedir.

● ANT, devrimci gençliğin mücadelesini daima desteklemiş, sayfalarında bu yürekli mücadeleye daima geniş yer vermiştir. Vedat'ın Teknik Üniversite'de öldürülmesi üzerine yayınlanan 83. sayıdan dolayı ANT iki mahkumiyet yemiştir:

● Üçüncü dünyanın kurtuluş hareketleri de, ANT sayfalarında en geniş şekilde yansıtılmış ve Türkiye halklarının bu mücadelelerle kader beraberliği belirtilmiştir. ANT'nin 66. sayısında, büyük devrimci Che Guevara'nın mücadeleleri ve hayatı tefrika edilmeğe başlamıştı.

ZERİNE ÖZELEŞTİRİ

● Amerikan emperyalizmine karşı en sert mücadele veren yayın organlarından biri ANT olmuş, 41. sayısının kapağında, Türkiye topraklarını çiğnemeğe gelen 5. Filo denizcilerine «GO HOME» diye bağırmıştı.

sayıyı finanse edebilecek kadar bir yarınla kurulmuştur. Örgüt - yayın organı dayanışmasına birinci derecede önem verdiğimiz halde, maalesef ANT sol örgütlerden aynı dayanışmayı görmemiştir. İşbirlikçi kapitalistlerden ve onların kontrolündeki devlet kurumlarından (Basın İlan Kurumu'nun sayı başına ortalama 200 lira olan ilanı hariç) hiçbir şekilde ilan alması söz konusu olmadığı ve tek geliri dergi satışından olduğu halde, dağıtımın kontrolü ve abone sağlanması konularında dahi ANT'a hiçbir yardım yapılmamıştır. Bir buçuk yıl sadece satış gelirleriyle ayakta durabilen ANT, 1968 yılı ortalarında maddi imkansızlık yüzünden kapanma tehlikesi geçirmiş, fakat kitap yayınına başlanması ve kitapların derginin finansmanını sağlayacak kadar ilgi görmesi sayesinde mücadelesi sürdürülmüştür. Ek finansman sağlamak için kitap yayını için de aynı kadronun üzerine yüklenmesi, dergiyi binbir güçlük içinde hazırlayan arkadaşları daha verimli bir çalışma yapmak imkanından tamamen yoksun bırakmıştır.

Dizgi ve baskısının, dağıtımının sık sık sabote edilmesi, savcılar tarafından açılan ceza davalarının 500 yılı aşması, haftada iki üç gün savcılık ve mahkeme kapılarında beklemek zorunluluğu da derginin mükemmel şekilde çıkması için yapılan çalışmalarını geniş ölçüde aksatmıştır.

Başlangıçta dergimize değerli katkıları olan kurucularımızdan Fethi Naci, birinci yılın sonunda, kendisiyle görüş ayrılığımız olmadığı halde, kitap yayınına geliştirmek zorunda olduğu için dergi çalışmalarına uzun süre ara vermiştir.

Gerek dış, gerekse iç politika konularında ve parti sorunlarında zaman zaman görüş ayrılığımız beliren diğer kurucu Yaşar Kemal ise, özellikle son zamanlarda parti yöneticilerine yönelttiğimiz eleştiriler karşısında, «Aybar'la sonuna kadar beraber olduğumu» belirterek ANT'tan ayrılmıştır.

Üzülerek belirtelim ki, birkaç haric, sosyalist düşüncülerimiz ve yazarlarımız da ANT'a gerektiği şekilde yazı ve inceleme katkısında bulunmamışlardır. Bu durum, ANT'a devamlı yazısı çıkan kişilerin dergiye damgasını vurmasında ve derginin tüm Sol'a açık bir «forum» olma niteliğinin kaybolmasında, önemli bir rol oynamıştır.

Bu yapı ve imkansızlıklar içerisinde, sadece üç dört kişinin çabasıyla ANT'ın hatasız ve en mükemmel biçimde çıkması herhalde beklenemezdi.

● Emperyalizmin yerli işbirlikçileri, «GO HOME»u hazmedememişler, 41. sayı çıkar çıkmaz Tan Matbaası tesislerinde ANT'ın dizilmesini ve basılmasını yasaklamışlardı. Resimde, olayı anlatan 42. sayının kapağı görülmüyor.

Nitekim, derginin genel politikası dışında, ayrıntılarda da belli yetersizlikleri ve hatalar olmuştur. Dergide gerek içerik ve gerekse terminoloji bakımından belli bir bütünlük sağlanamamıştır. Zaman zaman çeşitli analizler yapılmakla beraber, sentezlere gidilememiş, devrimci teorinin her sayıya olaylarla birlikte somutlaştırılarak yansıtılması mümkün olamamıştır. Haftalık bir derginin süratli çalışma temposu içerisinde bazı olayların devrimci teori açısından değerlendirilmesinde yetersiz kalmıştır.

Dış olaylara büyük ağırlık verilmeyle beraber, bunlarda da ısrarlı bir takipçilik sağınamamış ve bir bütünlüğe gidilememiştir. Sanat haberleri ve yazıları, dergimizin en çok aksayan yönlerden biri olmuştur.

Süreklilik ve bütünlük sağlama-daki bu yetersizlik, kitleleri yönlendirme ve Örgüt devrimci çizgiye zorlama konusunda ANT'ın gerekli etkiyi sağlayamaması sonucunu doğurmuş, giderek Türkiye için gerekli doğru devrimci stratejinin çizilmesine yardımcı olma görevi yerine getirilememiştir.

Bütün bu hatalara ve eksikliklere rağmen ANT, devrimci teorinin başlıca ilkeleri olan «içki sınıfı öncülüğünden asla taviz vermemek», ittifakların ancak onun öncülüğünde kurulabileceğini ısrarla savunmak, emperyalizme, işbirlikçi kapitalizme, toprak ağabasına, işbirlikçi büyük bürokrasiye karşı yılmadan mücadele etmek, so-mut olayları ve gerçekleri, gerektiğinde hiç kimsenin karşı çıkamadığı tabuları dahi ağır ceza tehditlerine rağmen en sert şekilde eleştirerek ortaya koymak, işçi, köylü ve gençlik hareketlerini ve tüm demokratik hareketleri destekleyerek emperyalizme ve faşizme karşı yılmadan savaşmak suretiyle devrimci görevini imkanlarının elverdiği kadar yapmış olduğuna inanmaktadır.

Dış olayların izlenmesinde bir bütünlük sağlanamamakla beraber, özellikle Ortadoğu, Latin Amerika ve Vietnam olaylarını geniş şekilde işlenmek suretiyle ukusal kurtuluş mücadelesinden Türkiye kamuoyu haberdar edilmiş, Türkiye'nin bu hareketlerle ve özellikle Ortadoğu'daki anti-emperyalist mücadele ile kader birliği ısrarlı şekilde ortaya konulmuştur.

ANT, Türkiye'nin etnik sorunlarını da bilimsel sosyalizmin emrettiği gibi gerçekçi bir biçimde ortaya koymuştur.

● Gazetelerin çarşaf gibi ilanların altına susarak eleştirmekten kaçındıkları büyük işbirlikçi kapitalistlere karşı en etkin mücadeleyi ANT vermiş, bir yandan holdingleşme eğilimlerini eleştirirken, bir yandan da işçinin bu kapitalistler karşısındaki başlıca savunucusu olmuştur.

Yine bütün maddi imkansızlıklara ve sabotajlara rağmen, ANT teknik bakımdan en mükemmel biçimde yayınlanmaya çalışılmış, Türkiye basınına, derhal diğer yayın organları tarafından da benimsenen çeşitli teknik yenilikler getirmiştir.

Egemen sınıflar adına Türkiye kamuoyunu şartlandırmakta, devrimci mücadeleyi yozlaştırmakta en büyük rolü oynayan Bâbü'lî basınının içyüzü de sadece ANT tarafından açıklanmıştır.

Üçüncü mücadele yılını ve altıncı yıldımızı kapatırken yaptığımız bu özeleştiriyi ile, bundan sonraki mücadelelerimizin daha başarılı şekilde yürütülmesi için gerekli zemini de hazırladığımıza inanıyoruz.

ANT, önümüzdeki sayıdan itibaren genç arkadaşların ve tüm devrimcilerin katkısıyla yeni bir atılım yaparak, devrimci mücadelesinde daha güçlü bir aşamaya girecektir.

ANT

Üç yıldan beri bağımsızlık ve sosyalizm için mücadelesini aralıksız sürdüren ANT Dergisi, bu sayısıyla altıncı cildini de tamamlamıştır.

ANT'ın bu cildine inzalarıyla katkıda bulunan yazarlar ve sanatçıların listesi aşağıdadır:

Tektaş Ağaoğlu, Günay Akarsu, Murad Akçam, Kadir Akkaya, Osman K. Akol, Memduh Aloglu, Erbil Altan, Ahmet Aras, Osman S. Arolat, Galip Arslan, Selma Ashworth, Engin Aslan, Hüsamettin Aslan, Behzat Ay, Mehmet Ayhan, Süleyman Balkan, Yakup Barokas, Hüseyin Baş, Atıl Behramoğlu, Namık Behramoğlu, Ömer Bekarlı, Süreyya Berfe, Juan Bosch, Ender Kamil Boyacı, Mehmet Emin Bozarslan, Hüseyin Cihangir, Enis Coşkun, Sıtkı Coşkun, Haldun Çalikoglu, Osman Çallı, Tüfek Çavdar, Mao Çe-Tung, Yalçın Çetin, Fehri Çitilci, Osman Yegül Çobanoğlu, Mehmet Çubuk, Akça Dada, Yıldırım Dayıllı, Nuri Delibaş, Hüsnü Dilli, Suayip Dülmen, Seher Divitçioğlu, Ali Doğan, Ferruh Doğan, Asiye Eliçin, Burhan T. Ener, Zeki K. Ergin, Emin Ergun, Kayhan Fehimoğlu, Yüksel Feyzioğlu, Mahmut Aydın Gedikali, Halit Göçmen, Muzaffer Gönen, Mekin Gönenç, İsmail Güldal, Hasan Gülşan, Adil Gülvahaboğlu, Ergin Güneç, Metin Gür, Aytekin Gürler, Yunus Haydar, Selahattin Hilav, Mustafa İlhan, Alpay Kabacalı, İsmail Kahraman, Nuri Karacan, Ali Karci, İ. Kavalcioglu, Gürol Kavuk, Makbule Kaygılı, Doğan Kekevi, Ahmet Kemal, Yaşar Kemal, Kemal Kirişçi, Hüseyin Kıvanç, Kemal Koyas, Ahmet Kökçüoğlu, Mehmetcan Köksal, Hüseyin Köprülü, Şükran Kurdakul, Ali Kemal Kurtaran, Adil Kurtel, Yalçın Küçük, İdris Küçükömer, V. I. Lenin, Arslan Mengüç, Erdal Merdan, Özkan Mert, Etem Mete, Robert P. Millon, M. Muradyan, Tan

Oral, İbrahim Osmanoglu, Ferit Öngören, Güray Öz, Sevgi Özdamar, Çetin Özek, İsmet Özel, Sadettin Özen, Hilmi Özgen, Doğan Özgüden, İnci Özgüden, Sedat Özkol, İlhan Özturan, İrfan Özyurtlu, Faruk Pekin, Ercan Sarıhan, Bayram Savaşçı, Berthe Schwartz, Muzaffer Sencer, Hüseyin Serkan, Abdullah Sert, Nebil Sezer, Ahmet Soner, Tekin Sönmez, Kemal Sülker, Jak Şalom, Duran Şataf, Kani Şengül, Kemal Şerif, Emek Taşkuran, Orhan T. Tekeli, Mahmut Tekin, Erhan Tez, Muzaffer Tunç, Atilla Turgay, İsl Türkben, Erkan Tüze, Nurer Uğurlu, Mim Uykusuz, Niyazi Volkanlı, Altan Yalçın, Yücel Yaman, Can Yücel, Hikmet Yürük, Mehmet R. Zarah, Durdu Ziba.

ANT ciltleri, yurt ve dünya olaylarını kronolojik şekilde sosyalist dünya görüşü ile değerlendiren en güvenilir belgeler olduğu gibi, aynı zamanda Türkiye'nin seçkin yazar ve düşünürlerinin görüşlerini tesbit eden değerli birer kaynaktır.

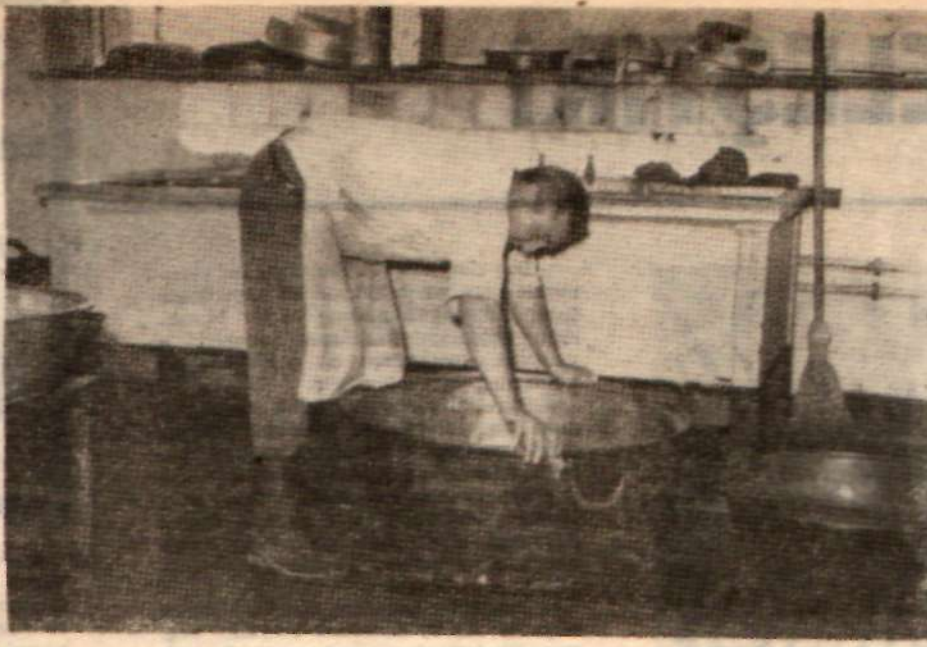
ANT'ın altıncı cildi için cilt kapakları hazırlanmakta olup çok yakında 15 Lira fiyatla okurlarımıza sunulacaktır.

Ayrıca koleksiyonumuzdaki dergilerle az sayıda cilt yaptırılmakta olup, altıncı cilt 50 lira fiyatla temin edilebilecektir. Daha önceki ciltler ise 75 liradır.

131 - 157. sayıları düzenli ve temiz olarak biriktirmiş olan okurlarımıza da bir kolaylık tanınmış olup, bunları idarehanemize getirdikleri takdirde 20 lira fark ödemek suretiyle ciltleriyle değiştirebileceklerdir.

İstanbul dışındaki okurlarımız ise, cilt kapağı yada cilt taleplerini, «ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci - İSTANBUL» adresine bildirmelidirler. Bu talepler, posta ve ambalaj masrafı olarak cilt kapakları için 3. ciltler için 5 lira fark eklenerek ödemeli gönderilecektir.

Devlet personelleri ve öğretmenlerin bozuk düzene karşı savaş açtığı şu günlerde, bu kesimin en kötü şartlarda yaşamakta olan gruplarından biri de eğitim işçileridir. İnsanca yaşama ve özgür sendikalaşma yönünden büyük zorluklar içerisinde yaşayan bu grubun acı dramı bütün açıklığıyla ortaya serilerek bilinmelidir. Aşağıdaki yazıda arkadaşımız Osmanoglu, eğitim işçilerinin insanlık dışı yaşama şartlarını ve sendika meselelerini dile getirmektedir.

Günde on liraya mutbakta 12-16 saat çalışan bir eğitim işçisi

HELA TEMİZLEYİCİSİ — Ayda 378 liraya 9 nafus —

Türkiye'de oynanan bir kadro faciası

Bu çilekeş insanlar işçi mi, memur mu?

İbrahim OSMANOĞLU

Lira bir gecekonduya kira ödemektedir. Aldığı 378 Türk lirası. Geçenlerde tıkanmış yüznumarayı temizliyordu, kolları dirseklerine dek sıvı. «Nasıl Nazım Amca» dedim.

“Yeter Olsun,” diyor Yeter Bacı

«Görüyorsun ya» dedi. Evet görüyordum; elleri pislik içinde, akan burnunu koluna silen yargıtayın memur saydığı 378 liralık Nazım Amca'yı. Geri döndüğümde Sadık'la

karşılaştım. Bir deri bir kemik, kalb hastası idi kendisi de. Kömür dolu tenekeleri merdivenlerden çıkarmaya çalışıyordu. «Teneffüste benim sınıfa gel de konuşalım», «Olur» dedi.

Kastamonu köylüklerinden gelmiş Sadık Özgüç te. 42 yaşında, 338 lira alıyor.

8 nüfusa bakmak zorunda. «Anam öldü de sekiz kaldık» diyor.

«Nasıl işlerin Sadık Efendi, geçinebiliyor musun?»

«Bir eşek aldım da hocam, üç beş kuruş da o kazandı, geçini. Yuk işte.»

«Sizi memur sayıyorlar, ne dersin?» Güldü. Ellerine baktı, ayaklarına baktı, sonra ellerini sakalına götürdü:

«Ne mamur ya! Biz kim mamurluk kim. Okuma yazma bilimi ki biz, mamur olalım. Mamur olana doktorlar bakı, ilacını al. Ben geçen gün Eyübe doktora gittim de reçete verdi, tam yüz kaat tuttu, emme alamadım ki.»

«Hasta mısın?»

«Hastayım ya, galbim hasta. Müdür de geçen gün gızdı bana, bağırdı, «hayvan» dedi. Az daha duracaktı galbim. Müdüre filan başımdan ben emme, ek-

mek parası ne edersin. «eşek» diyo gene çekiyoruz.»

«Siz eşek falan değilsiniz Sadık Efendi. İnsanın hasısın. Bu memlekette kimin ne olduğu birgün anlaşılacak. İşinizden de sizi kimse atamaz. Arkamızda sendikanız var.» Gülümseyerek çıktı sınıftan.

Aşağı indiminde, beş yaşındaki kızını sürüte sürüte götürün Yeter Bozkurt'la karşılaştım. «Ne oldu Yeter Bacı», «Hiç dedi bana simit al diyor da...»

Öğrenciler kooperatifin önünde kuyruğa girmiş, simit, kek, gazoz v.b. alıyorlardı. Eğitim işçisi Yeter Bozkurt'un kızının da canı çekmiş olacak simitleri. Oysa Yeter'in cebinde 25 kuruş yok ki, verip de simit alsın kızına.

281 lira aylığı var Yeter'in, kocası hasta. Sekiz nüfusa bakıyor. «Yeter olsun bu çektikleri miz» diyor Yeter Bacı.

Batiya Açılan Pencere

Ali Tiryaki, Metehan İlkokulunda çalışmaktadır. Eğitim İşçileri Sendikası Genel Sekreteridir kendisi. 5 nüfuslu, beş yıllık işçi, 378 lira aylıklıdır. Kendisinden Yargıtayın, Damıtayın ve Sayıştayın işçileri memur sayıp saymaması konusundaki yazıları istedi. «Bende yoke» dedi. «Sendika merkezinde var, hele bir çay içelim şu kahvede, sonra birlikte gideriz dosyaları görürsünüz.»

Çalışmamızı yudumlarken Ali Tiryaki: «Yargıtayın bizleri memur sayması bizimle alay etmektedir. Bizler emekçiyiz. Günde 13 saat çalışan emekçi hem de.»

«Bu 8 saatten fazla çalıştırılmayacağınız konusu ne oldu Ali Kardeş» dedim.

«Bu konuda Milli Eğitim ve Çalışma Bakanlıklarına yazdığımız yüzlerce yazıdan sonra cevap aldık. Valli kanalı ile okul müdürlüklerine bildirildi. Ama gene bildiklerini okuyorlar, gene 13 saat çalıştırıyorlar. İlköğretim Müdürlüğü ve okul müdürlüklerinin üzerimizdeki baskıları devam ediyor. Arkadaşlar korkularından sendikaya da kaydolamıyorlar bu yüzden.»

«E düzen böyle Ali Kardeş. Sizin yana değil ki bu düzen.»

«Doğru, dedi balık baştan ko-

Arkasız Memurun Davranışı

Memurlarla hükümet arasındaki ilişkileri belirlemek, görevin yetki ve sorumluluklarını genel kurallara bağlamak amaçlarıyla II. Mahmud döneminde (1809 - 1839) meydana getirilen kuruma Osmanlı islahatçıları Dâri Şürayı Babıâli adını vermişler. Sonradan, kişilik sahibi kimi aydınların da görev aldığı Devlet Şurası'nın ilk adımı. Kendi üzerlerine arazi ferağ ettirme numaralarını önlemek için valileri maşa bağlayan kurum.

XIX. yüzyıla kadar Osmanlı devlet sisteminde sivil yönetimin ilmiyye (adliye ve maarif), mülkiye (idare) ve kalemiye (büro işleri) olarak bölündüğü, kalemde en yüksek görevlerin nisançılık ve defterdarlık olduğu, bilinmektedir. İlk yüksek dereceli memurlukların sayıca artması yine II. Mahmud döneminde, yeni nazırlıklar kurularak yetkilerinin ayrılmasına ile başlar. Ve giderek yabancı sermaye ilişkileri çoğaldıkça, koninin tepesinde bulunmayı başaranların ilişkilerinde değişimler görünür. Küçük devlet hizmetlerindeki sayıca artma da yüzyılın ikinci yarısında küçük hizmetlere gereksinme duyulmasından sonradır.

Cumhuriyet döneminde ise küçük memurluk, orta okul ve lise bitirme olanğı bulabilen gençlerin herşeyden önce ekmecek kapısıdır. Nüfus ya da belediye; nafia müdürlüğü kalemfiyle, adliye kalemfi arasında herhangi bir seçme yapmadan 15-20 lira asali maaşla kapağı devlet kapısına atmak, yaşamı sürdürmenin bir yolu ve garantisi olduğu için, tek parti dönemi memuru, hele baremin üç dört basamağında ilerlemişse, koninin tepesinde yerleşenlerin hisse senetleri yoluyla üretim araçlarına sahip olma doğrultusundaki girişimlerini görmemiş, görse bile bundan rahatsız olacak düşüncelere gidememiştir.

Küçük memurun toplum içindeki yerini düşünmesi, D.P. iktidarının yarattığı suni ekonomik kuzuluk içinde, ithalatının İstanbul dışında kurduğu köprü başlarının çalışmaya başlamasından ve toprağı yetismeyen köylünün şehirlere akın etmesi ile, küçük esnafın bir takım atılmalar yaparak «canadolu tüccarı» niteliğini kazanmasından sonradır. Artık memur, dar gelirli olarak adlandırılmasındaki gerçeği kavramakta, bir adım da-

ha ileri giderek fikir işçisi olduğunun bilincine varmaktadır.

Böylece tek parti döneminin, biraz da yetki ve sorumlulardan ötürü kendisi ni halkın üzerinde gören memur tipi gitmiş, yerini, başka bir ekonomik çizgi içinde yerleşen, bürokrasiden koparak, zaman zaman sinif değiştirme umutlarına kapılsa bile bunun gerçekleştirilemeyeceğini gören ülkemize özgü bir tabaka almıştır. Çevresindeki dışa bağlı ekonomik gelişmeleri gördükçe iç ve dış sermaye kavramlarının büyük bir hızla bilincine vararak, sendikal özgürlüklerine sahip çıkma istemini göstermesi ise bu aşamanın son halkası olmuştur.

Önemli bir dönem, bütçe açığını yeni yeni zamlarla dikmeye çalışan iktidarın bu büyük ve ne isteğini bilen kitle adına talepte bulunan sendikalar karşısında bir çıkar yol bulması mümkün görünmemektedir. Geçici bir takım tedbirlerle kimi istekleri karşılaya bile, iç ve dış sermaye ve bürokrasi ile arasındaki ilişkileri gören küçük memurun yüksek sesle konuşmayı öğrenmesi, sendikal özgürlük ve grev haklarının alınması ile yeni mücadele biçimlerine dönmeyecektir.

Şükran KURDAKUL

BADANA TAPAN MEMUR
— Grev hakkından yoksun emekçi —

kuyor.» Devamla, «Hele Orta Öğretimdeki, bilhassa yatılı okullardaki arkadaşların durumu daha da beter. Günde 15-16 saat çalışıyorlar. Gidin de şu Galatasaray Lisesindeki arkadaşların halini görün. Yirmi yıllık arkadaşlar, yirmi yıldır yıkanmamış yataklar içinde yatıyorlar. İçinde it yatmaz o yatakların.»

Hani şu Galatasaray Lisesi var ya, ordan söz ediyor Ali Tiryaki. Tevfik Fikret'in müdür. Lük yaptığı Galatasaray. «Galatasaray mezunuyum» diye böbürlenelerin Galatasaray.

Batıya açılan kültür penceresi Galatasaray. İşte orada yirmi yıldır işçilerin yatağı yıkanmamış. Ne söylenir bilmem ki.

Sendika Odasında

Eğitim İşçileri Sendikası 1962 yılında kurulmuş. Birçok isim değiştirerek en son 1967'de «Eğitim İşçileri Sendikası» olarak kongresini yapmış. Merkezi Çağaloğlu'nda Aydınlar Han kat: 3, No: 34'tedir. 34 numaranın kapısını açarak girdim içeri. O da 7-8 kişi vardı. Genç bir arkadaş sendika başkanı diye tanıttı kendini. Bayram Tülü. İkinci başkan, siyah kadın Necmiye Tetemen.

Bu arada Hıfzı Kaçar girdi içeri. Sendikamın fahri başkanı. Sohbe başladı. Hıfzı Kaçar: «Hocam, bunlar henüz toplu direnmeye geçemiyorlar. Daha yavaş olmaları. Bu konuda TÖS'lü öğretmenlere büyük görev düşüyor. İşçi arkadaşlara yardımcı olmalı, onları aydınlatmalıdır.»

Memur mu işçi mi?

Kah bir dosya getirdi önüne Bayram Tülü. İkinci Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 25.10.1967 tarih ve 1969/1499 esas ve 485 sayılı kararını gösterdi. Bu kararla Eğitim İşçileri memur sayılıyorlardı. Buna karşılık Damıtay Genel Kurulu da 1968/67 esas ve 1968/69 sayılı kararında bu kimselerin yeni kadro kanunu çıkarılıp intibakları sağlanmadıkça memur sayılamayacaklarını ifade ediyor. Ayrıca Sayıştay da 10.7.1968 tarih ve 572786/405 sayılı genel kurul kararında bunların memur sayılamayacaklarını saptıyor.

Biraz düşünelim, günde 12-16 saat beden gücü ile çalışan, buna karşılık ayda 281-440 lira ücret alan, bordrolara imza yerine parmak basan, yılda 15 gün izin hakkı olan, sağlık garantisi bulunmayan bu insanlar memur olabilirler mi? Bunlar işçidir. İşçi sendikası kurabilirler, boykota, greve de gidebilirler.

ret alan, bordrolara imza yerine parmak basan, yılda 15 gün izin hakkı olan, sağlık garantisi bulunmayan bu insanlar memur olabilirler mi? Bunlar işçidir. İşçi sendikası kurabilirler, boykota, greve de gidebilirler.

Gene Sohbet, Gene Dert...

Memur sayılıp sayılmama konusundaki tartışma odanın içi ni gürültüye, kahkahaya boğdu bir anda. Sendika saymanı hurcın Karadenizli Ahmet Yazıcı «Bugüne kadar kimse bizim hakkımızı aramamıştır. Oyumuza ahp sıcak koltuğa yerleşen politikacılar her şeyi unuttular. Onların yalan söylediklerini anladık.

Artık hakkımızı kendimiz alacağız. Bizim Haydarpaşa Lisesinde 31 yıllık İsmail Dede 440 lira maaş alıyor. Arif Dayı da öyle. 27 yıllık, 350 lira maaş. ha böyle memur olur mu?

Kadıköy Kalamış İlkokulunda çalışan Temsilci Nuri Gürbüz karıştı söze:

«Bizde bir arkadaş hastalandı. Sebebi okul müdürü idi. Kendi eşyalarını bir apartmandan

diğer apartmanın 5. katına taşıttı. Arkadaş terledi, üstü zafürre oldu. Sonra da vereme çevirdi. Altı ay yattı, hastaneden çıktığı zaman da işe almaları, lojmandan da atıldılar.»

Zekeriye Öndülü: «12 yıl hiç terfi etmedim. Ama sendika kurulduktan sonra terfi ettim.» Sigarasından derin bir nefes çeken Ali, karşına dikildi. Gözleri kızgın bir boğanın gözlerini andırıyordu. «Şimdi bir elime geçse ya o herifler, (Kimleri kastettiğini anlıyordum) boynunu koparırım. 7 senedir Motor-Sanatta çalışıyorum. Her ay başı evden bir miktar parayı avrattan zorla alarak maaşın üzerine koyuyorum da okulda borçlu olduğum öğretmenlere dağıtıyorum. Daha ben bir ay olsun eve maaşımı getiremedim. Milliyonları çalan deysuların yüzünden bu. Hükümete bakarsan, onu boşver. Eliyden gelse bugün aldıklarımızı da vermeyecek.»

Bir Soru ve Sonuç

Biri öteden «Kandilli Kız Lisesini de yaz» dedi. Kandilli Kız Lisesi Müdürü Resmîye Boysan, işçilerin 8 saat çalışacaklarına dair listesini yapmış, duruvarı asmış. Asmış ama süs için asmış, göz boyamak için asmış. İşçiler gene 13-16 saat çalışıyorlar. Sendikacı kendisine, bunun kanunsuz olduğu, bakanlığın emrini çiğnediği söylemiş, se de Resmîye Boysan Hanım efendinin cevabı «Ben bakan filan tanımam» olmuştur. Eh böyle bakana böyle müdür lazımdır.

«Sizin meseleniz müdür meselesi değil. Müdürlük de bu düzenin adamları olan birer kukladır. Kimse den, hakkınızın verilmesini de boşuna beklemeyin.

Daha etkili olabilmeniz için birşeyler yapmanız lazımdır. Bu konuda neler düşünüyorsunuz, bir bir sıralar mısınız?»

Birbirlerini tamamlayarak:

1 — Sendika üyelerinin aidatlarını bordrolardan kestirmiyorlar. Bunu halledeceğiz. Paraya ihtiyacımız var.

2 — Seminerler düzenleyip arkadaşlarımızı aydınlatmak dileğindedir. TÖS'ten ve TÖS'lü öğretmenlerden yararlanmak isteriz.

3 — Yatılı okullarda boykot yapacağız. Onun arkasından grev gelecek.

4 — Haklarımızı kendimiz alacağız. Bizi 281 liraya çalıştıranlara güvenimiz yok.

Ayrılmak üzere İken Ahmet Yazıcı: «Birşey daha söyleyeceğim, onu da yaz» dedi. (Elinde BUGÜN gazetesi vardı, Kandilli Kız Lisesi Müdürü'nün ettiklerini yazıyordu). «Basın bizimle ilgilenmiyor, tek satır bildirimizi almıyor. Sosyete avratlarının boy boy resimlerini yayınlıyorlar, kumaş padesü dala-veresini hizmet diye yutturuyorlar. Sonra da namuslu ve halktan yana gözüküyorlar. 60 bin eğitim işçisinin meselesi az mı önemli.»

Bu sese kulak versin namusluymuş diyen basın biraz.

Yazmamızı bitirirken eğitim işçileri dostlarımıza birkaç kelime söylemek isteriz: Sizler sömürülen 30 milyonun bir bölümü, güsünüz. Sizleri sömüren bir avuç seysuz takımdır Türkiye'de. Sizler çokluksunuz, onlar azlıktır. Bugünkü düzenin çarkı sizleri sömüren azınlığın lehine, sizlerin ise aleyhine dönmektedir. Bu çarkı tersine döndürmedikçe, yani bu bozuk düzeni kökünden yıkıp yerine kendinizden yana bir düzen kurmadıkça kuruluş umudunuz yoktur. Bunu böylece biliniz...

BİR PASPASCI
— Sosyal haklar nerede? —

Orman Bakanı dinle !..

Yaşar YILMAZ

Salmbeyli ve Fekke ilçelerine bağlı bir çok Orman içi köy vardır. Kasım ve Aralık ayında odun soygunu yapılır. Bu köylerde geçim odun keserek sağlanır. Köylerin çoğunda yol yoktur; insanları yabancılar ürker, yalnız orman memurlarını ve araçları tanırılar. Güze doğru gösterilen yerlerde odunu kesip hazırlayarak uzun ster'ler halinde istif ederler. Ster bir hacim birimdir. Bir metre küp oduna bir ster denir. Köylüler odunu bir metre eninde ve bir metre yüksekliğinde 50-60 metre uzunluğunda gayet düzgün bir şekilde istif ederler.

Yalnız Salmbeyli'ye bağlı 23 köy odun keser ve orman işletmesinde yüzde hesabıyla odun alırlar. Odunu keserek istif ettikleri yere dağ yolu ulaşıyor ve kamyon gidebiliyorsa orman işletmesi odunun %50 sini köylüye verir. İstif yerine ulaşım güç ise % 100 ünlü köylüye verir. Bu oranlar ayrıca duruma göre değişebilir.

Kayseri, Maraş gibi iç anadolunun bazı il ve ilçelerinin kereste ihtiyacı Salmbeyli ormanlarından kesilerek karşılanmaktadır. İşte yüzde ellisini köylünün yüzde ellisini orman işletmesinin aldığı odunlar bu kesimlerin yapıldığı o yılki istihsal sahalarda geriye kalan çam kolları ve benzeri odun artıklarıdır. Orman işletmesi kendine kalan %50 hisseyi çevre ilçelere mesela Tufanbeyli ilçe merkezine ve köylerine Ster'i 11 liradan satmaktadır. Kesim yapan köylülere kalan %50 hisse ise araçlar tarafından kapılır, Kayseri ve ilçelerinde büyük kârlarla satılır.

Aracıların rağbet ettiği %100 olarak köylüye devredilen odunlardır. Asıl soygun burada olmaktadır. Köylüye odunun yüzde yüz verilebilmesi için aksam yerine ulaşmanın güç olması şartını söylemişler. Ormanın kesim yapılacak yeri doğrudan doğruya orman işletmesi tarafından verilemez. Fakat araçlar vasıtasıyla belirli yerler orman işletmesinden alınarak köylüye verilir. Kesim yapılacak yer köylünün köylünün sınırları içinde bile olsa araçlar köylülerle ormana kesime sokmaz. Ne zamanki köylü odunu o aracıya satacağını satmazsa 5 bin yada 10 bin lira tazminat ödeyeceğini noter huzurunda bir senetle garanti eder, işte o zaman ormana girebilir ve odunu keserek istif edebilir. Kesici köylü, orman işletmesine müracaat ederek kestirdiği odunun kaç ster olduğunu bir orman memuru vasıtasıyla tesbit ettirir. Bütün bu işlere aracı karışmaz. Köylü orman işletmesinin kapısında bekliyen aracıya hemen orada odunun satış belgesini imzalayarak devreder.

Aracı köylüden ster (Metre küp) hesabıyla aldığı odunu ton hesabıyla satar. Genellikle çam odunun 3 ster'i bir ton, ardıc odununun 2,5 ster'i bir ton, meşenin ise 2 ster'i bir ton gelmektedir. Şimdi bir misalle aracının ve köylünün aldığı paraları daha açık görelim. Aracı köylüden bir ster çam odununu 20 liradan, meşe ve ardıc odununu ise 30 liradan alır. Kayseride odun fiyatları cinsine göre tonu 230 lira ile 250 lira arasında değişir. Biz meşe odununu göz önüne alalım. Meşenin 2 ster'i bir ton ettiğine göre aracı köylüye 60 lirayı bir ton odunun kıymeti olarak verir.

En kötü şartlarda odunun kilosunu kamyonlar 10 krs./tan taşımaktadır. Şu halde 100 lirada bir tonun Kayseriye taşınma ücretidir. Böylece aracı Kayseriye indirdiği odunu 60 liraya mal eder ve 250 liraya satar. Bundan ortalama her kamyon da 900 lira kazanır. Bunun yanında günlerce çocuk çocuk seferber olan köylü aynı odundan 600 lira alır. Ashında aracının aldığı rakam çok daha fazladır. Çünkü odunu taşıyan kamyon bizzat aracının olduğu için bundan da kâr ederek 900 lira yerine 1400-1500 lira kâr etmektedir.

Orman emekçisi bir aile geçimini yalnız kesicilikle temin eder. Ortalama yılda 10 kamyon odun kesen bir aileyi düşünersek 15 bin lirayı aracı alır, köylü ise 6 bin lira alır.

Aracılar genellikle ilçe merkezlerindendir. Kızılağaç işletmesine bağlı araçlar AP'li küçük Nuh ve büyük Nuh adındaki iki akraba, Salmbeyli işletmesindeki araçlar ise CHP'li bilinen Salm Yazıcıoğlu, Ferit Yazıcıoğlu'dur. Ayrıca Şekrü Öztürk, Şekrü Yeter ve orman başmüdürünün yakın dostu olduğu söylenen Kozanlı Mehmet Dağlı ile Veli Metil, Kör Kemal namıyla tanınan Kemal Korkmaz ileri gelen araçlardır. Araçların aralarında rekabet vardır ve genellikle büyük şehirlerde bulunurlar. Salmbeyli'deki eski bölge müdürü Servet Öğüz'un araçlara alet olmadığı için İskilip işletmesi ne tayininin çıkartıldığı söylenir.

Dinle bakan!

Eyüplü, Avcıınarı, Yeniköy, Gedikli, Kızılağaç gibi köylerin emekçilerinin sırtından üç beş aracı hersene yüzbinlerce lira kazanmaktadır.

Orman dışında, bozkırda yaşayan iç anadolu köylüleri odunsuzluktan uzun kış geceleri cehennem hayatı yaşamaktadır. Buna örnek olarak Tufanbeyli kazasının ırgat, parasızlıktan kışın odunsuz kalan köyleri verilebilir.

Biz köylüler olarak üç beş aracıyı binlerce köylüye tercih etme hakkını ne özel sektörçü AP iktidarında nede onun adamlarında görüyoruz. Bir bakan olarak size ayrıca sunu hatırlatmak istiyoruz: Sizi bakanlık koltuğuna oturtan ormandır, yani odundur. Aynı odun köylümüzden odun emekçisi Kamber Eydemir'in gözünü çıkarttı...

Pentagonizm'in iktidarı güçleniyor

Pentagon dış politikaya nasıl yön veriyor?

Selma ASHWORTH
— Londra'dan yazıyor —

İkinci dünya savaşı sonrası en korkunç militarizmi hiç şüphesiz ki, Amerikan militarizmidir. Pentagon'un demir pençesi içine almadığı hemen hiçbir bakanlık ve devlet dairesi kalmamıştır. Bunların arasında Savunma Bakanlığı ile en sıkı ilişkisi olan Amerika Dışişleri Bakanlığıdır.

Amerika Dışişleri Bakanlığı yapısı, yönetimi ve çalışma metodları tamamen Pentagon'un, CIA gibi casusluk örgütlerinin ve propaganda ajanlarının elindedir. «The Making of Foreign Diplomacy» kitabında Joseph Frankel: «Amerikan diplomasisi askeri stratejinin esiri oldu» diyor. Aslında bu eski hikayedir. İkinci dünya savaşından bu yana Amerika Dışişleri Bakanlığı'nın durumuna göz atarsak, Amerikan hükümetinin diplomatik ve askeri fonksiyonlarının birleştirilmiş olmasının bir rastlantı olmadığını, bile bile yapıldığını görürüz.

Amerikanın «Ulusal Güvenlik Doktrini», dış politikayı, genel ulusal güvenlik politikasının ayrılmaz bir parçası şeklinde tanımlamaktadır. Diğer yandan, askerin dış politikayı etkilemesi karşısında diplomatların pasif kalış, bizzat onları da asker gibi düşünmeye güdülmüştür. 1947'de Dışişleri Bakanlığı «Politika Planlama Komitesi» kurulmuştur. Dış politikamızın gelişmesini gerçekleştirecek seçme «beyinlerden» kurulu

olan Komite, daima dış olayları askeri yoldan giderek, antikomünist yön izliyerek çözmeye çalışmıştır. Politika Planlama Komitesi, deniz, kara ve hava kuvvetleri kumandanlarıyla çok sıkı değinim halindedir. Askeri ve siyasi planlamayı koordine eder. Bu komitenin askeri edası öylesine belirgindir ki, Politika Planlama Komitesinin, Pentagon'un değil de Dışişleri Bakanlığının bir kolu olduğunu hatırlamak çok zordur. Örneğin: 1950 ile 1953 yılları arasında bu Komitenin başında Paul Nitze bulunurken, çalışmalarının geniş bir kısmı, Savunma Bakanlığının elemanlarının arttırılması konusunda raporlar hazırlamakta geçmiştir. Nitze'nin başkanlığında hazırlanan 68 No'lu Ulusal Güvenlik Memorandum'u Savunma bütçesinde büyük bir yükselişin yol açmıştır. Ve özellikle bir süre sonra Politika Planlama Komitesi başkanlığı Nitze'nin Savunma Bakanlığında çok önemli bir görev ve atanması son derece ilginçtir.

Gene bu Komitenin ileri gelenlerinden Prof. Robert Bowie de, 1953 ile 1955 yılları arasında NATO kanalıyla Batı Almanya'ya nükleer savaş araçları sağlanması fikrini ileri sürmüştü. Amerika'nın Vietnam'daki tirmanma stratejisinin elebaşıları da Politika Planlama Komitesi ile Başkanlarından Walt Rostow'dur. Walt Rostow, askeri yardım programlarının, askeri

bütçelerin hazırlanmasının üst talarından biridir.

Pentagon ile Dışişleri Bakanlığı arasında direkt işbirliği vardır. Politika Planlama Komitesi'nin çalışmalarına Pentagon'dan iki temsilci katılır. Buna karşılık çok sayıda diplomatların, Savunma Bakanlığında, bazen oldukça uzun bir süre, dış politika ile ilgili departmanlarda görevlendirildiği görülmektedir.

Düşüncenin «Militarize» edilmesi sadece Politika Planlama Komitesi'ne has bir özellik değildir. Dışişleri Bakanlığının tüm sektörlerine sızmıştır. Dışişleri Bakanlığı'nın 5 kolunda, askeri problemleri Savunma Bakanlığı ile danışma halinde çözmeye çalışan özel gruplar vardır. Hatta askeri politik problemlerle uğraşan Avrupa ve İnter - Amerika büroları Bakanlık içinde ayrı bağımsız bir pozisyon elde etmişlerdir.

Dışişleri Bakanlığı'nın her Başmüfettişi, yanında dış politikanın askeri yönünde specialize olmuş uzmanlar bulundurmıştır. 1961'den bu yana da dış politikayı askeri departmanlarla koordine etmek üzere «Politik». Askeri İşler Komitesi kurulmuştur. 70 elemanı olan bu büro Savunma Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı arasında çok önemli bir görevle yüküldür. Çalışmalarının kamuoyundan saklanan bir yönü, Askeri - Endüstri monopollerinin çıkarlarına çok yakından bağlı bulunmasıdır. 1963'de bu büroya silah ticaretini ve diğer askeri bilgi değişimini kontrol etme hakkı tanınmıştır. Vaktiyle bu iş, Dışişleri Bakanlığı'nın Ekono-

Japon adaları şu anda yoğun bir seçim kampanyası içerisine girmiş bulunmaktadır. Önümüzdeki birkaç gün içerisinde genel seçimler yapılarak, Japon halkı toplulukları paramentoya girecek olan temsilcilerini seçmiş olacaklar. Bu seçimlerin sonucu hakkında herhangi bir yoruma girişmeden önce, konumuza ışık tutması bakımından, Japon halkı topluluklarını etkisi altında bulunduran sosyo-ekonomik ve özellikle stratejik etkilerinin ana hatları ile gözler önüne serilmesinin yararlı olacağı kanısındayız. Aslında, böyle bir değerlendirme yapılmadan, seçimlerin sonucunda rol oynayacak ana faktörlerin sıhatli bir şekilde bilinmesine de zaten imkan olmayacaktır.

Konuya genel bir açıklama ile girilecek olursa görülecektir ki, gerek Pasifik Okyanusu, gerekse Güney - Doğu Asya ülkelerinde askeri ve iktisadi bir hegemonya kurmak isteyen herhangi emperyalist bir ülke için Japon adalarının stratejik bakımından son derece büyük önemi bulunmaktadır. Özellikle, Kızıl Çin'i ve Asya kıtasının doğu sahillerini devamlı bir askeri kontrol altında bulundurmak isteyen herhangi bir ülke için Japon adaları ideal birer «deniz» niteliğini «asmakta» ve Asya kıtası için son derece elverişli ve etkin bir «sıçrama tahtası» durumundadırlar. Coğrafi yeri dolayısıyla özellikle Okinawa Adası, Asya kıtasının tüm doğu sahillerindeki askeri hareketleri kolaylıkla besleyebilecek stratejik bir öneme sahip bulunmaktadır. Ayrıca, kuzey doğru uzanan Japon adaları üzerinde kurulacak casus üslerle, Rusya'nın kuzey - doğu topraklarını elektronik cihazlarla devamlı bir kontrol altında bulundurmak mümkündür. Pasifik Okyanusu ve Güney - Doğu Asya'da emperyalist bir hegemonya kurmağa yeltenecek herhangi bir ülkenin, başarılı olabilmemesinin en belli başlı şartlarından birisi de, yeryüzünün o kesiminde güçlü bir donanma bulundurmaya bağlıdır. Kıtalar arası bir savaşta kullanılacak bir donanma için de, ikmal, eğitim ve moral üslerinin önemi kolay kolay inkar edilemez.

Böylece, bir deniz üssü olarak da, Japon adalarının stratejik durumu kolaylıkla ortaya çıkmaktadır.

Pentagon uzmanlarına göre, özellikle Okinawa, kendileri için Pasifikte bir kilit noktasıdır. Yalnız bu ada üzerinde Amerikalıların 117 askeri üssü bulunmaktadır. Yine bu ada üzerinde Amerikalıların nükleer başlık taşıyan füze rampaları, «polari» tipi nükleer denizaltı üsleri, B-52 uçakları için iniş ve kalkış pistleri, geniş eğitim ve ikmal merkezleri yer almaktadır.

Bütün bu stratejik faktörleri göz önünde tutup, Amerikan yöneticilerinin bu gibi hallerde basvurdıkları gizli ve açık taktikleri de hatırlayacak olursak, Amerikan dolarının statü quo'yu korumak isteyen parti yada partilerin hizmetinde seçim düzeyinde hizmet göreceğini kolayca söyleyebiliriz.

Bugün için Japon paramentusunda sandalye sahibi bulunan siyasi partilerin tutumlarını bu görüş açısından inceleyecek olursak karşımıza çıkacak manzara şudur: 486 kişilik mecliste halen 272 sandalye ile iktidarda bulunan başbakan Eisaku Sato'nun Hür Demokrat Partisi genellikle bugünkü statü quo'nun korunması ve iktisadi alanda ise özel teşebbüsçü bir yolun izlenmesi «örneğin savunmakta, beynelmül politik alanında ise «Amerikanca» bir doğrultu izlemektedir. Bu parti için

Amerikan kuklası Japon Başbakanı Sato

tür silah ticareti hem Dışişleri Bakanlığı, hem de askeri endüstri monopolleri için çok yararlıdır. Monopolilere geniş kazançlar sağlanmakta ve Amerikan Dışişleri Bakanlığı dış politikasını daha etkili bir şekilde yürütebilmektedir.

1960'dan bu yana Dışişleri Bakanlığı ile Savunma Bakanlığı arasında personel değişimi yapılmaktadır. Her yıl bakan-

URUGUAY

Başkan Jorge Pacheco'nun emriyle Uruguay hükümeti, basın, radyo ve televizyonda «Tupamaros» gerillalarından, sadece «canlılar, «gangster»ler diye bahsedilmesini istemiştir.

«Tupamaros», İspanya'nın Peru'yu sömürge ettiği devirde, İspanyollara karşı savaşmış olan bir kızıldevril liderin ismidir. Uruguay gerillaları, «polis yasasına» rağmen bu ismi kullanmaktadırlar.

Son iki yıl içinde Tupamaros gerillaları, halkın sevgi ve güvenini kazanmış ve her yönden halktan yardım görmeye başlamışlardır. Ve devlet başkanının aldığı son sansür kararları, bundan ileri gelmektedir.

Castro sempatiyi olduklarını saklamayan gerillalar, son yıl içinde çeşitli bankaları soymuşlar, silah ve cephane depolarını basmışlar ve külliyetli miktarda silah ve cephane elde etmişlerdir. Ayrıca Amerika'ya ve Amerikalılara ait mallar ve binalar devamlı surette gerillaların saldırısına uğramakta, yangın ve yıkımdan kurtulamamaktadır. Tupamaros gerillalarının bir diğer özelliği de zengin işadamlarına ve yerli kapitalistlere karşı savaş açmış olmalarıdır.

En son başarıları, Uruguay banka memurlarının grev yapması üzerine, banka memurlarına ağır baskı metodlarına girişmiş olan milyoner banker Dr. Gaetano Pellegrini Giampetro'yu dağı kaldırmış olmalarıdır.

Dr. Giampetro'yu kurtarmak için dostları harekete geçince, gerillalar karşılık olarak almak istedikleri paranın ilk-

Japonya'daki Oyunları

ülkesinin güvenliği Amerika ile yapılacak müsterek bir savunma anlaşmasına daha doğrusu Amerikan silahlı kuvvetlerinin bölgeden ayrılmasına bağlı bulunmaktadır. Kısacası, Sato'nun Hür Demokrat Partisi tam anlamı ile bir «kuyruk sokumu» partisi hüviyetini taşımaktadır.

Halen parlamentoda 135 sandalye ile ana muhalefet partisi durumunda bulunan Sosyalist Parti ile 4 sandalyeye sahip olan Japon Komünist Partisi, Sato'nun iktidar partisi aksine, bölgenin Amerikan asker ve işlerinden temizlenmesi ve gerek iktisadi gerekse dış politika alanlarında ise gerçek bir milliyetçi yolun izlenmesini öngörmektedirler. Büyük bir kesimi ile dışa bağlı olan iktisadi hayatın sosyalist bir temele oturtulması da her iki partinin tüzüklerinin vazgeçilmez bölümünü teşkil etmektedir. Yani her iki partide, anti - emperyalist ve anti - kapitalist bir doğrultuda egemen sınıfların karşısında yer almış bulunmaktadır. Seçimler konusunda kendisinden en çok bahsedilen diğer bir partide, halen parlamentoda 25 sandalyeye sahip bulunan Temiz Hükümet Partisidir. Bu partinin yapısı bizdeki «Birlik Partisi» ile «Milliyetçi Hareket Partisi»nin karışımında fanatik bir görünüş arz etmektedir. Partinin üyelerini çoğunlukla Buda dininin militan bir mezhebi sayılan «Nichiren Soschunlar» teşkil etmektedir. Ol-dukça zengin mali kaynaklara sahip olan bu partinin seçimlerde en azından 6,800,000 aileden oy alacağı ile ri sürülmekte ve parlamentodak sandalye sayısını iki misli artıracacağı parti ileri gelenleri tarafından iddia edilmektedir. Genel görünüşü ve tutumu ile, parti, egemen sınıfların yanında, sosyalistlerin karşısında yer almış bulunmaktadır. Emperyalist Amerika ve Japon egemen sınıfları için bu partinin tek görevi sosyalistlerin oylarını parçalamak, dar gelirli ailelerle küçük esnafın ve işçilerine oylarını dini duyguları istismar yolu ile sosyalistlerden çalmaktır. Ne var ki, bu parti bugünkü hali ile yalnızca sosyalistlerden oy çalan bir parti durumundan çıkmış, Sato'nun

nun Hür Demokrat Partisi ile Japon faşistleri için de az çok bir tehlike halinde gelmeye başlamıştır. Amerikan yöneticilerinin siyasi hesaplarına göre bu parti, sosyalistlere karşı vurucu kuvvet olarak kullanılacağı gibi, gerektiğinde egemen sınıfların partisi ile yine sosyalistlere karşı kurulacak bir koalisyonla ortak olarak kullanılabilir.

Japonya'daki siyasi partilerin anatomisi böylece belirtildikten sonra kolaylıkla anlaşılacaktır ki, ABD bütün ağırlığı ile Sato'nun Hür Demokrat Partisi yanında yer alacaktır. Daha seçim propaganda devresi başlamadan, Amerika bu eğilimini belli etmiş, Başbakan Sato'nun Başkan Nixon ile Washington'da yaptığı siyasi toplantıda, Okinawa Adası'nın 1972 yılında Japonlara geri verileceği, fakat adadaki Amerikan üslerinin muhafaza edileceği konusunda bir anlaşmaya varmıştı. Yıllardır aynı konuda uyutucu bir politika izleyen Beyaz Saray'ın böyle birdenbire, Japon seçimlerinin arifesinde bu kararı alması oldukça manidardır. Zira üsler ve Okinawa konusunda milliyetçi çevreler tarafından oldukça harpalanan Sato, böylece siyasi hasımlarının en önemli bir silahını ellerinden alınıp olmaktadır. Ne var ki, adanın statüsü Japonlara geri verilmesine rağmen, Amerikan üslerinin aynı yerde kalması ile aslında ülkenin bağımsızlığı konusunda hiçbir değişiklik meydana gelmeyecektir. Halk tabakalarını sonsuza kadar aldatmak mümkün olmayacağına göre, belki bu devrede olmasa bile, bir dahaki seçimlerde Sato'nun partisi bu «çomaklı şeker» misali Amerikan desteğinden faydalanmak imkanını bulamayacaktır.

Her iki ülke arasındaki iktisadi ilişkiler kaba hatları ile incelendiğinde görülmektedir ki, Japonya bugün için ABD'nin iktisadi hegemonyası altında girmiş bulunmaktadır. Her iki ülke arasındaki iktisadi ve mali ilişkiler adeta tek taraflı işleyen bir özellik göstermektedir. Amerikan hükümetleri zaman zaman gümrük duvarları yolu ile aldığı iktisadi kararlarla özellikle ucuz ve

Japonya'da Amerikan emperyalizmine devrimci güçlerin mücadelesi gün geçtikçe şiddetleniyor.

kaliteli Japon sanayi ürünlerinin Amerikan pazarlarını sarmasını önleyerek kendi sanayicilerini korumaktadır. Buna karşılık aynı Amerikalı, gerek Japonya'daki Amerikan asıllı sanayi kurumları vasıtası ile gerekse İlgali Kuvvetleri statüsünün verdiği açıklardan faydalanarak Amerikan mallarını rahatça Japon pazarlarına sürmekte, üstelik askeri yardım adı altında bölgeye verilen malzemelerin Amerikan menşeli olması şartını heri sürerek zaten vesayet altında bulunan Japon harp sanayine en büyük darbeyi indirebilmektedir. Kısacası, her iki ülke arasındaki dış ticaret açığı daima Japonya'nın aleyhine hızla yükselen bir doğrultu izlemektedir. Sosyalist ve komünistler dışında hiçbir siyasi partinin mevcut gidişi düzeltmeye niyeti olmadığı gibi, bunu yapabilecek güçleri de bulunmamaktadır.

Ne yazık ki bilce, bu seçimlerde en şanslı görünen parti yine Eisaku Sato'nun Hür Demokrat Partisi'dir. Son yıllar zarfında Sosyalist Parti'nin

nin bünyesinde doğan fikir ayrılıkları ve parçalanmalar partinin seçimlerdeki şansını oldukça gölgelemiş bulunmaktadır. Bu durum bugünkü iktidar partisinin oldukça işine yaramasına rağmen, ülkeyi saran enflasyon, hayat pahalılığı ve konut sıkıntısı gibi iktisadi sorunlar Sato'ya bir miktar oy kaybettireceği ve Hür Demokratlar bu dönem daha az milletvekili ile iktidara geleceği benzetilmektedir. Seçimlerin en şanslı partisi ise, Temiz Hükümet Partisi olacaktır.

İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerin tam bir sınıf bilincine ulaştığı ve solcuların kısır çekimlerden kurtulup anti - emperyalist ve anti - kapitalist mücadelede müsterek bir yol izlediği bir döneme gelindiğinde, bundan yalnız Japon solu ve halk toplulukları kazançlı çıkmayacak, Amerikan emperyalizmine indirilecek bu darbe ile diğer geri bırakılmış ülkelerin anti - emperyalist ve sosyalist mücadelesi büyük bir hız kazanacaktır.

Mekin GÖNENÇ

İlkilerden 20'şer kişi, diğer başkanlığa 2 yıllık staffa yollanmaktadır. Bundan gayri diplomatik personelin Pentagon tarafından «yurda döndüklerinde yeniden eğitimleri için» çeşitli metodlar tatbik edilmektedir. Örneğin diplomatların «bilgisini arttırmak» amacıyla bir veya iki yıl süre ile askeri kolej ve enstitülere gönderilmektedirler. 1946'dan bu yana 450'den fazla

Amerikan diplomatı (Elçiler dahil) Amerika, Avrupa, Britanya ve NATO'nun çeşitli askeri okullarında eğitim görmüşlerdir. Yüksek rütbeli diplomatlar, hatıta Büyükelçiler Amerikan askeri gücünün stratejik merkezlerinde, Avrupa'da, Pasifik'te, Atlantik'de ve Panama Kanak bölgesinde cıvaz daiman görevinde bulundurulmaktadır. Gene, normal diplomatik a-

detlerin de dışında, Amiraller ve Generaler, (Örneğin, Stanley, MacArthur, Clay, Smith) Paris, Tokyo, Moskova ve Bonn gibi çok önemli ve hassas yerlere Büyükelçi olarak gönderilmektedir. Stanford Üniversitesi profesörlerinden Thomas Bailey «The Art of Diplomacy» (Diplomasi Sanatı) kitabında şunu yazmaktadır: «7'ci Filo Komandanlığına, meslekten bir diplomat tayin etmek akıldan bile geçmez. Fakat 7'ci Filo Komandanlığı önemli bir diplomatik merkeze Büyükelçi tayin etmede hiç bir sakınca görmüyoruz.»

«International Affairs» Dergisi'nde çıkan yazısında A. Besmenov, Amerikan diplomatlarının, askeri anlaşmazlıkları diplomatik yollardan halletme kışlerini kaybetmiş olmalarını yukarıda açıkladığımız tutuma atfetmektedir.

Bu Rus yazarının görüşünü, Amerikalı Henry Kissinger'in bu konudaki görüşü ile karşılaştırmak çok ilginç: Kissinger Amerika'da yayınlanan «Foreign Affairs» dergisinde şunları yazmaktadır: «Askeri anlaşmazlıkların siyasi yollardan, müzakerelele çözümü vardırmasına karşı çıkanlar, Dışişleri Bakanlığında, askeri kafada olanlardır. Siyasi konuşmaları edüşmanla teslim olma ve bir çarpışmayı durdurmayı da «ancak bizim şartlarımıza göre olursa» diye kabul etmektedirler.»

Amerikan Dışişleri Bakanlığı aynı zamanda muazzam bir «İstihbarat Ajansı» haline getirilmiştir. CIA'nın, Pentagon'un Savunma İstihbarat Ajansı (DIA)

nın, Ordu, Hava, Deniz askeri güçlerinin İstihbarat Servisinin, National Security Agency (NSA)'nın, Atomic Energy Commission İstihbarat gücünün ve Federal Bureau of Investigation (FBI)'nin yanı sıra Dışişleri Bakanlığı İstihbarat Kurulu da yer almaktadır.

Burada kısaca Amerikan Dışişleri Bakanlığının İstihbarat (Casusluk) gücüne değineceğiz: Dışişleri Bakanlığı Casusluk Servisinin adı: BIR'dır. «The Bureau of Intelligence and Research». Teori'de BIR sadece politikayı hazırlayanlara gereken «objektif ve katıksız» bilgiyi toplamaktadır. Pratikte ise durum değişiktir. BIR politikacıları Pentagon'un görüşüne göre etkilene yolunu izler.

Tüm Amerikan Elçilik, Konsolosluk, Legasyon, çeşitli ticaret ajansları, haber ajansları, telgraf ajansları dünyanın dört bir köşesinde BIR için bilgi toplar. Washington'da BIR merkezinde görevli olan 350 memur bu haberleri süzgeçten geçirir. BIR'in hazırladığı «İstihbarat Analiz Raporları»nın yanına bu konuda pasif bir politik aksiyon'a geçilmesi gerektiğini de yazar. Çeşitli alternatifler gösterir. Vaktiyle CIA'da çalışan olan William Barnds, Foreign Affairs dergisinde: «Önemli politik kararlar ve milyonlarca doların herhangi bir meseleye ayrılması, BIR gibi istihbarat ajanslarının kararları ve vardıkları sonuçlara dayanmaktadır.» demektedir.

B.I.R. diğer İstihbarat servisleriyle bir arada «Ulusal İstihbarat» raporunu hazırlar. Bu ra-

por Başkana ve National Security Council (Ulusal Güvenlik Konseyi)'ne sunulur. Rapor genellikle bazı bölgelerde yahut memleketlerde ortaya çıkan ankrizler veya enternasyonal problemler karşısında Amerika'nın tutumunun ne olması gerektiği ile ilgilidir.

Rapor hazırlanırken B.I.R.'den bir müddir, D.I.A.'den bir kaç temsilci, Ordu, Hava, Deniz İstihbarat Ajanslarından bir kaç temsilci bir araya gelir ve başlarında CIA'den bir temsilci bulunur. Hazırlanan rapor en son CIA'nın «Offices of Analysis and Estimates» ofisinde rotüş edilir.

B.I.R.'in diğer bir görevi de «Political Subversion» (Yükici Siyasi Eğitim)'dir. B.I.R.'in bu görevi ile uğraşan kolunun adı: «Committee of World Communism»dir. (Dünya Komünizmi Komitesi). Dışişleri Bakanlığının her kolundan bir memur bu Komitede görev almaktadır.

Dışişleri Bakanlığının İstihbarat Servisi B.I.R.'in Amerika dışında özel ajanları yoktur. Bu nedenle B.I.R. için casusluk yapmak Elçilik, Konsolosluk v.s. gibi siyasi güçlere düşmektedir. Siyasi servislerle, istihbarat servislerinin bu şekilde birleştirilmesi, Dışişleri Bakanlığının yapısında ve metodlarında büyük değişikliklere yol açmıştır. Ve Amerikan hükümetinin dış politikasının hazırlanmasında Casusluk - İstihbarat bürolarına geniş rol tanınmıştır. Gene bu nedenle Amerikan hükümetinin dış politikası savaşçı ve insanlık için çok tehlikeli bir yön almıştır.

GERİLLALARI

okul ve işçi kliniği inşa etmek için açtıkları banka hesabına yatırılmasını sağlamışlardır.

Bu gerilla gücü toplumun çeşitli sınıflarından gelen Uruguay'lılardan meydana gelmektedir. İşçiler, öğretmenler, doktorlar, avukatlar, köylüler... Üçer kişilik hücreler halinde çalışan bu örgütün bir elemanı polislin eline geçse ve işkence edilse bile, ancak ve ancak iki kişiyi tanıdığı için, polis fazla bir bilgi edinemez. Zaten hücrede bulunanlar da takma isim kullandıklarından işkenceye dayanamayıp dibi çözülen de, polise gerçek bir ipucu vermemektedir.

Gerillaların sempatisini yazar ve hüzarist Senyor Mario de Benedetti, Uruguay devlet başkanına karşı basında çok ağır bir itham kampanyası açmıştır. Benedetti; Uruguay başkanına, «civan haini» demekle ve Rockefeller'in ziyareti sırasında Amerika'dan Uruguay'ın emniyetini kuvvetlendirmek için askeri yardım istediğini açıklamaktadır. «Memleketimizdeki anlaşmazlıklar silah yoluyla çözülmeyecek. Başkan, kardeşin kardeşi vurmasını istemektedir. Ve bunu yapabilmek için kardeşin bir taneisi Amerikadan silah alacak, kardeşinin kanına girecektir.»

Yakında Uruguay gerillalarından daha çok sık bahsetmek zorunda kalacağız. Tupamaros, Uruguay halkının gerçek devrimci sesi haline gelmiştir. Gün geçtikçe, baskıya, polise, kurşuna rağmen yeni yeni üyeler Tupamaros'un safına katılmakta... Ve Amerikan uydusu hükümetlere, Amerikan uşağı Başkanlara karşı açtıkları savaş her gün biraz daha kızışmaktadır.

NIJAT ÖZÖN'ÜN İDDİALARI VE BİLMESİ GEREKENLER...

Hüseyin BAŞ

Bugün Türkiye'nin kaderi üzerinde söz sahibi olan siyasi partilerin görüşleri zaman zaman çeşitli biçimlerde açıklanmış, fakat genellikle önceden hazırlıklı yapılan bu açıklamalar partilerin gerçek kimliklerini ortaya koymaktan uzak kalmıştır. Milliyet Gazetesi Genel Yönetmeni Abdi İpekçi, 12 Ekim seçimleri sırasında peyeni bir teknik uygulayarak yaptığı röportajlarda liderlerin asıl görüşlerini, yurt sorunları üzerindeki bilgi seviyelerini, içine düştükleri çelişkileri açığa çıkartarak teypte tesbit etmiştir. Metinde en ufak bir değişiklik dahi yapılmadan liderlerin konuşmalarını «LİDERLER DİYOR KI» adı altında bir araya getiren bu kitap, Türkiye'nin siyasal, ekonomik ve sosyal hayatında bundan sonraki gelişmeleri sağlıklı biçimde değerlendirmek isteyenler için çok yararlı bir belge olacaktır. Beş renkli offset baskılı lüks krome kapak içinde 324 sayfa 10 Lira.

Nevzat Üstün Türkiyedeki Amerika

Birinci basım'ı kısa bir süre içinde tükenen «TÜRKİYE-DEKİ AMERİKA»nın genişletilmiş ikinci basımı çıktı... Türkiye ile Amerika arasındaki ilişkileri ele alan ve Emperyalizmin soysuzluğunu, Emperyalizmin Türk halkına karşı işlediği cinayetleri eleştiren bu kitapta günümüz Türkiye'sinin önemli sorunlarını göreceksiniz...

TÜRKİYE'DEKİ AMERİKA yayınlandıktan kısa bir süre sonra Sovyetler Birliği'nde çevrilmiş ve kitap olarak basılmıştır... Ünlü karikatüristimiz Turhan SELÇUK'un karikatürleri ile I. ve II. ciltler bir arada 15 TL.

Bütün kitapçılarda bulunur... Genel Dağıtım: GE-DA. Nuruosmanlıye...

Ant Der : 680

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. Eskiz ve program hazırlanır. Objektif tavsiyelerde bulunulur. Tespit edilen programlar titizlikle yürütülür.

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Basın: 6118/681

SİNEMA tarihçisi Sayın Nijat Özön, hemen kisasından, kestirmesinden cevaplayalım: Doğrusu tahrif etmektedir.

Sayın yazar, Devrim dergisinde yayınladığı ve başlıktan itibaren turnak içine alınmasına özel dikkat gösterdiği Sinematek ile ilgili yazısında bir dizilimiyetle bağdaştırılması güç iddialarda bulunmakta, yanlış bilgilerden hareketle, saptırılmış sonuçlara varmaktadır.

Türk Sinematek Derneği, kuruluş öncesi hazırlıkları, kuruluşu ve bunu izleyen çalışma yıllarında Türkiye düzeninin, köklü geleneklerin, yılların biriktirdiği anlayışsızlık, bilgisizlik ve bağnazlıklar yüzünden, benzeri köktür kuruluşları gibi, akıllamaz güçlüklerle karşılaşmıştır. Dört yıllık çalışma dönemi CIA ajanlığından yabancı satılmışlığına, Batı költürü bendeğinden, azı devrimcilerin yuvalandığı son derece şüpheli bir gizli hücre suçlamasına kadar, çeşitli biçimlerdeki kara cıalmalarla doludur. Kuruluşun tekerine çomak sokmak hursıyla kaleme alınan jurnalın sayıları, şimdiden, kızıl sultan devriyle yarışacak düzeye ulaşmıştır.

Sayın Özön'ün yazısındaki yanlış değerlendirmelere değinmeden önce, bu cevaplamanın «eleştirilere tahammülsüzlük»ten ötürü kaleme alındığını, ileride meselenin aştından saptırılıp, sadece bu noktaya indirgenmesini önlemek kaygısıyla, önemle belirtmek isteriz.

Ne diyor Bay Nijat Özön? Önce işe, Sinematek'le, Sinema kulübü kavramlarını birbirine karıştırmakla başlıyoruz. Sayın yazar, Sinematek'i «filimleri araştıran, toplayan, koruyan ve kişilerin yararlanmasına sunan bir kuruluştur. Sinematek'ler bunun yanı sıra belgeyi de aygıtları da toplar vb., Sinema derneğini ise «hangi yoldan olursa olsun sağladığı sanat, tarih, teknik, költür yönünden değer taşıyan filimleri seyirciye açıklayarak sunan» bir kuruluş olarak tanımlıyor.

Ashında, tam olmaktan uzak bulunan bu tanımlara giren iki ayrı türü, birbirinden ayıran tek ve kesin kriter, ARŞİV'dir. Yoksa, Sinematek'ler de, tıpkı Sayın Özön'ün tanımına giren Sinema Kulüpleri gibi, hangi yoldan olursa olsun filmler sağlarlar ve sanat, teknik ve költür yönünden değer taşıyan filmleri seyirciye, açıklayarak sunarlar. Yani, daha açık bir deyişle, Sanat, tarih vb. değeri olan filmleri, seyirciye açıklayarak sunmak, bu filmleri «hangi yoldan olursa olsun» sağlamak, Sayın Özön'ün sandığı gibi Sinematek'lerle, Sinema kulüpleri birbirinden nitelik olarak ayıran kriterler değildir.

Sayın yazar, Türk Sinematek Derneğinin Sinematek olmadığını, arşivi de bulunmadığını, yellerinin bundan habersiz oldukları varsayımından hareketle kararlaştırmaktadır. Hatta, bu son derece sağlıklı saptamasıyla da yetinmeyerek, bu durumun bir «yabancı'nın da gözünden kaçmamış olduğunu» (kaçar mı) belgeleyerek, savını daha da sağlamaya dayama yolları aramakta-

dır. Bay Özön'ün yabancı tanıdığı, Ankara Fransız Költür Merkezinin şimdilerde bir uzak doğu ülkesinin yolunu tutan eski müdürü Bay Amour. Sayın yazarın göre «adamcağız derneğin bir adına bakmış, bir de yaptığına, işin içinden çıkamayınca, kendi sinemateklerine de pay çıkarak (!) 'Sinematek' terimi için şu notu düşmüş: «Fransız Sinemateğine saygı belirtisi ve Bay Langlois'nin derneğe yardımına teşekkür amacıyla benimsenen bu terim burada Sinema derneğiyle eşanlamdır. Yoksa şimdilik bir film arşivinin ne de her hangi bir devlet nüshası imtiyazını kapsamamaktadır.» demiş ve hatta, dayanmamış olacak, bu dahiyane buluşunu bir Fransız dergisine (?) yazmaktan da kendisini alamamış.

Ne diyelim... Bay Amour iyi ki bu saçmalıkları doğru dürüst bir yere yazmamış... Yoksa cezaletini çok daha fazla sayıda Fransız göstermiş olacaktı. Daha resmi propaganda ve meslek çevrelerini aydınlatma amacıyla yayınlanan targa kılıklı dergilerden öte yazma şansının bulunmaması Bay Amour'un yarına olmuş. Çünkü en azından, bırakın görevli bulunduğu ülke, deki bir sinema kuruluşunun arşive sahip olup olmadığını bilmesini, hiç değilse kendi ülkesindeki Sinematek'in de, ki yeryüzünde en büyük arşivlerinden biridir. Bu gerile gerile sözünü ettiği «devlet nüshası»ndan yoksun bulunduğunu, tıpkı Türkiye'de olduğu gibi, Fransız'da «dépot légal», yani devlet nüshası müessesesinin olmadığını bilmesi gerekirdi.

Demek ki, bir Sinematek'in Sinematek sayılması için mutlaka «devlet nüshasına» sahip bulunması, katiyen söz konusu değildir. Belleğimiz bizi yanıltmıyorsa, devlet nüshası müessesesine Sosyalist ülkelerin dışında sahip bulunan ülke yoktur.

Sinematek'in merkezine sadece, kalorifer giderlerinin arttığını ileri sürerek Ankara'da binbir «kten pazarlıkla» Sinematek'e kiraladığı Salonunun kirasını arttırmak için uğrayan bu bulunmaz «költür adamının» Uzak doğudan daha uzaklara giderek, bizden mümkün olan hızla uzaklaşmasını, geçerken, son derece sağlam ve tarihsel temellere dayanan geleneksel Türk - Fransız költür yakınlığı adına, bir tanrı lütfu saydığımızı belirtmek isteriz.

Bay Özön tahriflerinde bu kadarı ile yetinmiyor. «Dört yılda yapılan Sinematek çalışmaları bir yasadı savmadan öte geçmemiştir. Sinema derneği çalışmalarından arta kalan vakit ve olanaklar içinde yapılan bu çalışmalar sonunda toplanan Türk filmlerinin belgelerin beğeleri sayısı yetersizdir» diyerek, biraz önceki «arşivi yok, devlet nüshası yok, o halde Sinematek değil» yargısını, böylece bizzat yalanlamaktadır.

Sayın Özön'ün yazısındaki tahrifleri izlemek için özel bir çaba gereksiz. Gözünüzü kapayıp parmağınızı rasgele basabilirsiniz: Boş yok.

«Sinematek'in bugüne kadar üyelerine gösterdiği 250'den fazla çeşitli filmle ilgili çalışma lar ki bunun yararlı olduğu

doğruymuş, yakından bakıldığında sanıldığı kadar önemli değil. Çünkü bir kere «bu filmlerin büyük çoğunluğu yabancı temsilcilikler eliyle sağlanmış». Ayrıca «bu filmleri İstanbul, özellikle Ankara'lı sinemaseverler zaten seyretmek olanağını bulabilmekteymişler»lerini.

Sinematek'in kuruluşundan bu yana, çeşitli ülkeler sinemaların ve Türk sinemasının 250'yi aşan örneğini üyelerine sunduğu doğrudur. Ancak Bay Özön'ün tahrif ettiği gibi bu filmleri Sinematek'e «yabancı temsilcilikler» sağlamamıştır. Sinematek bu filmleri dünyadaki bütün sinematek'ler gibi, öbür sinemateklerden ya da bu işle uğraşan költür kuruluşlarından sağlamıştır. Uluslararası Film Arşivleri Federasyonu üyeleri, çeşitli kaynaklarıyla zaten bu ihtiyacı karşılamak amacıyla kurulmuştur. Film göstermenin de, arşive film maletmenin de, özellikle yabancı filmler konusunda bundan daha doğal hangi yolu olabilir?

Yeryüzündeki bütün sinematekler, ne boyda olurlarsa olsunlar, bu doğal, genel ve temel kuralın dışında değildir.

Bu filmleri İstanbul ve Ankara sinemaseverlerinin «zaten seyretmek olanağını bulabildikleri» savı Bay Özön'ün gerçeklere bir başka sırt çevirmesidir. Sinematek'ten önce İstanbul'da ve Ankara'da zaman zaman, bazı iyi filmlerin gösterildiği doğrudur. Süreklilik taşımayan ve son derece dar ve belli bir çevreyi hedef alan bu gösterilerin genel olarak, ucuza abonmanla tatlı su frenklerine gönül eğlendirmekten öte amaç taşıdığı söylenemez. Ve hele bunlar Sinemateklerin belli bir sistematığı gözetken gösterileriyle hiç bir şekilde kıyaslanamaz. İstanbul'da Casa d'Italia'da yapılan gösteriler sinemaya tutkunluğunu hepimizin yakından bildiği sanat ve gönül adamı Profesör Milani'nin bu konudaki bütün çabalarına rağmen, belli bir çevrenin dışına çıkamamıştır. Ankara'daki durum, Bay Özön'ün «özellikle Ankara'da» diye övünmesine rağmen, İstanbul'dakinden farklı değildir. İtalyanların iki oda büyüklüğündeki salonu İtalyanca öğrencilerine bile yetmemektedir. Fransız Költür Merkezinin gösterilerine gelince... fazla hayale kapılmamak lazımdır. Merkez, dünyanın öbür yanlarındaki benzerleri gibi film kaynağı olarak dışişleri bakanlığının költür dairesine bağlıdır. Kaynağın ekindeki filmler hem nicelik hem de nitelik olarak, zorunlu bir biçimde sınırlıdır. Filmlerin seçimi, genellikle sinemateklerin ya da ciddi sinema kulüplerinin bu konuda izledikleri ilkelardan çok, bütçe mülhazaları ya da yapımcıların insafı rol oynamaktadır. Bu yüzden TSD Fransız költür merkezine gelen filmlerin büyük bir kısmını programları için uygun nitelikte görmemiş, dolayısıyla da gösterilmek üzere talep etmemiştir.

Diğer taraftan, söz konusu yabancı sinema kulüpleri, üyelerinin yanı sıra kendi kolonilerini de düşünmektedir. Bu işe çoğu zaman, gösterilerde Anjelik Borderie'nin, Hunnebell' Pateliere' yada Sadoul'un «İtalyan sinemasının 1935-45 peşpaye dö-

İçeri bir başka alem, dışarı daha bir başka... İkisinde de aynı bekleyiş, daha güzel günler özlemi

Balaban, "Sanat ağır - aksak yaşantımızın izdüşümüdür,, diyor!

İşıl TÜRK BEN

Bu yazıda size bir resim sergisinden tablolar konuşacak!

Tabloları yapan Ressam İbrahim Balaban
Doğum tarihi: 1926
Doğum yeri: Seçköy
Okuması: İlkokul 3 üncü sınıf.

En çok resim yapmayı sever, en beğendiği sözü: «SANAT YAŞANTININ İZDÜŞÜMÜDÜR!» Başlar Karasaban tablosu konuşmaya: Her üç resimde bir Karasaban yapar Balaban, hani karasaban dedinse öyle anlı sanlı karasaban değil, kırık - dökük, oyuncak gibi bir şey. Öyle ya Balaban beni çıplak gözle görmez ki. Eğilir, traktörün tekerlekleri altından bakar. İşte ben o zaman bütün işe yaramazlığımı, bu makina çağına ayak uyduramayan şeklimle arzıendim ederim. Ağır aksak der benim için, Balaban. «Hititli dedelerimiz zamanında, insanı en güçlü kavim durumuna yücelten ve eşit ölçüde özgür yapan araç, aynı toprakların üzerinde kıpırdayan bugünün Anadolu insanını tutsak yapmışa, bu bir Tanrı egemenliğidir, kırılması gereken bir puttur.»

Balaban karasabanla Türkiye toplumunu sembolleştirmek ister; ağır aksak, tökezliyerek giden bir toplumu. Aracıyla insan ayrılmaz der Balaban. Eğer karasaban egemen araçsa toplumda ve nasıl çağının gerisine düşmüşse, onu kullanan da bir o kadar geriden izler çağını.

Toplum böyle ağır aksak işlerse, geçim sıkıntısı, topraksızlık, açlık kol gezmeye başlar. İnsanlar birbirine düşman olurlar. Kurşunun tanesi 70 kuruş. İnsanlar ölümler en güzel günlerinde, yas tutar ona yakınları. Yürekları yanar.

Anladınız değil mi? Ben bir ağıt tablosuyum, Balaban bana babamın kan davası yüzünden öldüğünün resmidir diyor.

Neden bu kadın çocuğunu ayakta emziriyor? Hemen bu soru geldi aklınıza öyle değil mi? Bütün gördüklerimizde ana yavrusunu kollarına alır, büyük bir sevgiyle, ilenayla emzirir. Benim o gördükleriniz gibi vaktim bol değil ki, tarlada - evde bir yığın iş beni bekler, sağolsunlar canlar da öyle çok ki, buncağız emzirmek için anca şimdi vaktim oldu, uy canım nasıl da acıkmış, süt be-

gazında kalacak, sabahtan beri ağız açık bekleyip durur...

Alın karasabanın bir tutsağı daha: ANADOLU KADINI!.. Ezilen, ömürülen, ama en yüce, ama en doğurgan, ama en güzel...

Köy yerinde iş yok, aş yok. Kan davası her gün yeni bir ocak söndürür. Hal böyle olunca bir umut parlar, insanlar düşer yollara, göç başlar. Köyden farklı değildir ki şehirler. Karasaban büyük şehirde montaj sanayii, bürokrasi çarkları ve renkli gazoz olmuştur. Onların egemenliği başlar artık. İnsanlar aç kalırlar, ekmecek parası için bir döğüstür başlar, suç işlenir, mahpushanelere düşülür. Bu gördüğünüz kadınlar, aç sefil çocuklar duvar dibi tutsakları. İçerdeki kilerden daha yaman beter halunuz, bilemeyiz ne yapmalı? Çocuklar da bi dayanaksız, hepsi hasta gibi bet beniz safran rengi! Erkeği olmamak ta bir başka der, sarınacak daldan bile yoksunsun. Balaban da ne güzel çıkardı suretimizi. Tutsakların halinden Balaban anlamasın da kim anlansın, 12 koca sene mahpusluğu var Balaban'ın. Okul olmuş ona mahpushane, hocası da bir yüce insan, şair baba «Nazım Hikmet». Orada resme başlanmış Balaban, orada öğrenmiş dünyada ezenler ve ezilenler diye iki sınıf olduğunu, kısaca temeller mahpushanede atılmış.

Baş kaldıran yok mu bu ağır aksak gidişe? Var elbet!.. ÖĞRENCİLERİN HALAYI tablosu var. Bir halay çekmenin coşkusıyla döğüşen gençler ve karşılarında ortaçağ şövalyeleri zırhlı polisler.

Karasaban tutsaklığı, ölüm, ezilen Türk anaları, göç eden insanlar, büyük şehrin pislikleri, mahpushane... Hiç güzel şeylerden bahsetmez mi Balaban? Balaban! Örneğin SEVDADAN?

İnsanlar karasabana tutsak oldu mu sevdaları da bir başka buruk, bir başka acı olur, sonu da hep acıklı biter. Ağlar durur Aşlı Kerem'ine, göz yaşları göl olsun da yanıp tutuşan Kerem'i söndürsün ister. Bi kurtulsa Kerem, kaçırıverse onu düşledikleri iki gözülü eve, kimsecikler gelmese, bihasına Kerem'le o masallardaki gibi, erseler muratla-

rina, türküler yakılsa mutlulukları için. Ağlama artık Aşlı Kız, Kerem gitti gider, onun için fabrikada çalışırken kolunu kaybetmiş Aşlı'ya yar olmam gayri, o başkasına varsın der, rivayet ederler. Karasaban seveda için acı çekmeyi bile çok görür insana.

Ressam İbrahim Balaban'ın resimleri sözlerini bitirdiler, aldı sazi eline Balaban bakalım neler dedi.

Kavgaya inandı mı insan, elindeki silah ne ise onunla savaşmak zorundadır. Fırçamla savaşıyorum ben. Şu karasaban tutsaklığını yıkmak, gün gelip traktör resimleri, koşan, oynayan insan resimleri yapmak için karasaban ve kullarını çiyorum.

Ve şöyle haykırıyor:

Çok uzaktan geliyorum. Öküzlerimin sabana koşulduğu yerden, ağır aksak bir kıpırtının içinden geliyorum.

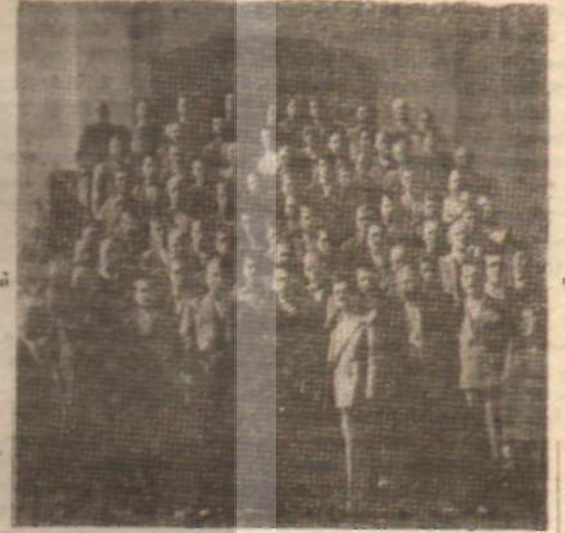
Bir elim karasabanın kulpunda çolaklaşıırken öbür elimin yontalaması kolay olmuyor.

Burada ben size yakınmak için değil, karasabanın tutsaklığından gelen yaşantımızdan söz açmak için durdum.

Yaşantımızı ne kadar iyi tanımlarsak, yaşantımızdan çıkan sanatımızı da somut bir şekilde saptamış oluruz.

Çünkü:

SANAT, YAŞANTININ İZDÜŞÜMÜDÜR!

Balaban İlk okul üçe kadar okudu, bugün ne biliyorsa mahpushane hayatında öğrendi. İşte o günlerden bir hatıra, Balaban ve koğuş arkadaşları.

neminin en iyi yönetmeni» olarak nitelediği kadim Blazetti gibi, beşinci sınıf yönetmenlerin filmlerinin boy göstermesiyle sonuçlanmaktadır.

Şimdi gelelim «Öyle ki bu heyetlerin film yardımı kesildiğinde, Sinematek kendi deposundaki bir avuç filme kahr» iddiasına.

Yeryüzünde uluslararasıdaki kültür alışverişinin tamamen kesildiği karanlık dönemler olmamış değildir. Bu gerçeği aşmamış, kötü günler, belli oranda geride kalmıştır. Ama bazı kâfalarından kültür alışverişinin kıstlanabileceğini mümkün sayan ortaçağ zihniyeti hala sökülüp atılmamıştır. Kültür alışverişinin kesildiği bir dünyada Sinematek film göstermiş, göstermemiş ne çıkar? Nazi Almanyasının, faşist İtalya'nın, falanjist İspanya'nın kültüre de insana da kapılarını kapadığı o karanlık günlerde, bu ülkelerdeki «zengin arşivleri» ne işe yaradı? Dünya kültür alışverişini durdu mu, arşivlerin de kapısına kilit vuruldu. Ve bu ortamda ne Potemkin, ne Bisiklet Hırsızları, ne Chaplin nefes alabilir.

Filimler mahzenlerde korunur, lar gerçeği. Ama zindanda yaşamaları mümkün değildir. Day Özön'ün, en abartmalı biçimiyle, «programların aksadığını», bu yüzden de filmlerin sık sık tekrarlandığını ileri süren savı da, tahrif ve kötü niyetle malumdur. Dört yılı aşan gösteri döneminde TSD programlarında tekrar-

lanan filmlerin sayıları iki elin parmaklarını aşmamıştır. Kaldı ki, seyircisi son derece 'seyyal' bir kuruluşun bazı filmleri yeniden oynatmaları doğaldır.

TSD programlarının zaman zaman aksadığı, yani ilan edilen filmlerin yerine başka filmlerin gösterildiği, sonuç olarak doğrudur. Ama, yılda göstermeyi tasarladığı effiyi aşkın filmlerden yaklaşık onbeşi sansürün hismine uğrayan bir sinematek 'programlarını aksatmakla' suçlamak hangi insafa sığar? Yeryüzünün neresinde Sinemateklerde gösterilen filmler sansürlenir?

Bay Özön, kötülleme hırsıyla, insaf duvarını bir kez daha aşıyor böylece..

Sayın Özön'ün TSD'nin yayın organı Yeni Sinema ile ilgili iddialarına karşı söyleyecek çok şey var: Ama üçyüz satırlık bir tahrifler komedyanın tümüne cevap yetiştirmenin güçlüğü bir yerde anlamsızlığı teslim edilmelidir. Bununla birlikte derginin Godardname, Pasolininame, Bergmannname olmaktan ileri gidemediği savına bir iki satırla da olsa değinmekte yarar var. Bununla yeni sinemanın eleştirilecek yanı olmadığını söylemek istemiyoruz. elbette, Ne var ki, bunu yaparken, hiç değilse objektivite açısından, 'içinde bulunulan' koşulları da gözden irak tutmamak lazımdır. Ölçü ölçülerin diyalektik süreçleri içinde saptanmalarında yardımcı olan unsurların en başta gelenlerinden biridir.

Yeni Sinema, bütün kusurları na rağmen, Türkiye'nin şimdiden en uzun soluklu en eli ayağı düzgün Sinema dergisidir. Sayın Özön'e, bazılarının bizzat kendi elinden çıktığı eski deneylere, bu konudaki olumlu birikimi yadsımsızın, şöyle dönüp bir göz atmasını salık verilir. İnsanın, batıp çıkan, soluksuz, yöntemsiz ve hele zevksiz bunca talihsiz deneyden sonra, 'aslan kesilmesi' olacak işlerden değildir. Sinema yazarlığı gökten zembille inmez. Sinema kültürlü yaygınlaşana, yerleşene gerçek bir sinema kültürü ortamı yaratılana kadar da bu böyle sürüp gidecektir. Türkiye'de nükleer enerji üretilmiyorlar diye bilim adamlarımıza suçlamak anlamsızdır. Bu bir bilim ortamı ve bir dizi karmaşık özel koşullar sorunudur. İşte bu yüzden TSD temel hedefleri arasında, sinema kültürü ortamının yaratılmasına yardımcı olmak amacını da koymuştur.

Ne var ki, insanların sanat ürünlerinin korunmasıyla ilgili konularda gösterdikleri akıllamaz hoyratlığı, ne yazık ki, en çok sinema alanında raslanmaktadır. Birakınız kişileri, çoğunlukla 'resmi otoritelerin' de, belkile saygısı yoktur. Sinemanın önemini, icadından, bunca serüveninden sonra bile anıyanımızın sayıları, esef verecek derecede azdır. Bu yürekler acısı durumun tek nedeni, Sinemanın önemini anlaşılabileceği bir sinema kültürü ortamının yaratılmamasıdır. Sinemanın önemi bilinmeden onun ürünleri-

nin korunması gerekliliğini anlatmak mümkün müdür? Sinematek, kuruluşundan bu yana, gösterileriyle, yayını ile, trili u. faklı seminer, açık oturum, konferans, basın ve radyodaki yayınları, sergileriyle, işte bu ortamın yaratılmasına çalışmıştır. Ve bu çabaları meyyahlarını vermekte, gecikmemiştir. TSD'nin arşivi, küçünsemeyecek katkılarla, şimdiden, yakın bir gelecekte kurulmasını umudettiğimiz gerçek bir arşivin nüvesini teşkil edecek duruma gelmiştir. Kaynakların tespiti konusunda TSD, bütün eksikliklerine rağmen, yine de, başvurulacak kuruluşların başında sayılmaktadır.

Bay Özön tahrif psikozunun yarattığı gerilimle sonunda TSD'yi 'resmi makamlarla' sürtüştüğü için 'şüpheli' bir kuruluş haline gelmekle suçlamaktadır. Bay Özön'ün bu suçlamasını gerçekten büyük bir yürek ezikliği ile karşıladığımızı belirtmek isteriz. Türkiye'de

hangi alanda olursa olsun ileri doğru atılan her adımın, kaçınılmaz bir biçimde o mahum 'resmi makamlarla' sürtüşmeden edemediğini, ağır sultan dahil, duymayan kalmamıştır. Bu hengamede 'bir yolunu bulup' resmi otoritelerle sürtüşmekten kaçınmasını bilen becerikli takıma, sapka çıkartmamak elimizden gelmez. Suyu da, sabuna da sadece temizlikte dokunmayı saygıdeğer bir hayat felsefesi olarak benimseyenlere, bunca kavganın içinden yarasız ayrılmayı becerenlere bizim akımız ermez. Ama sokakta yürürken üstüne kullanılıp, içeri tıkılan, bir de güzel sopa çekildikten sonra dışarı salıverilen bir adamı, sırf bu muameleye maruz kaldığı için 'şüpheli' diye suçlamak, kanımızca yürekler acısı bir yolun yolculuğudur.

Sayın Nijat Özön'ü, ne denil haksızlık ederse etsin, yine de bu yola yakıştıranlardan değiliz.

Ölçü, insaf ve yargı sorumluluğu dileğiyle...

Hastaş, Hürriyet ve Devrim üzerine

Devrim Dergisi Bayyazari Sayın Doğan Avcıoğlu, ANT'nin geçen sayısındaki bazı haberlerle ilgili olarak şu açıklamayı göndermiştir:

«Ant dergisinde hakkında yazılanlar, tamamen hayal mahsulü yakıştırmalardır:

«1. İnönü'den özür dilediğim iddiası doğru değildir. Bir gazetede çıkan bu iddiamın yanlışlığını Devrim gazetesinde belirttiğim halde, yanlışta bile bile direnmektesiniz.

«2. CHP içindeki «göbekçiler» dediğiniz çevrelerle «ortak cephe» kurma iddiası, tamamen hayal mahsulüdür. Ortada ne böyle bir cephe vardır, ne böyle bir saamahiği düşünün...

«3. Hürriyet gazetesinin sahipleriyle herhangi bir yakınlığın yoktur. Yeni Gazete'de, fikirlerimi ifade etme serbestisi tanıdığı için, Genel Yayın Müdümlüm isteğiyle her Perşembe bir yazı yazmaktayım. Aynı şartlarla her gazetede yazabilirim.

«4. Hürriyet gazetesinin sahipleriyle bir dostluğun olmadığı halde, şiddetle eleştirdiğim Hastaş'ın tek patronu Süphü Baykam, 12 yıllık ahbabımdır.

«5. Hastaş olayı, her solcu yayını organının üzerinde durması gerekli bir konudur. Aldatıcı bir reklam kampanyası ile ve gerçek dışı beyanlar ile, 30 bine yakın kişiden 130 küsur milyon lira para toplanması, ve bunun mümkün olması, kapitalistlerimizin sermaye piyasası yaratma iddiaları bakımından önemlidir. Hürriyet, kapitalist gelişmeleri aydınlatıcı bu olayı Devrim'den önce ortaya atmakla, maksadı ne olursa olsun, iyi bir iş yapmıştır.

«6. Bazı Sosyalist Kültür Derneği kurucularının Hürriyet sahipleriyle birlikte bir şirket kurmalarından adeta beni sorumlu tutmaktasınız. Bu kişiler,

böyle bir teşebbüse girişirken benden fikir sormuş değillerdir. Benim bu konuda söyleyebileceğim, bu tip teşebbüslerle en ufak bir ilişkim bulunmadığı ve bulunmayacağıdır.

«7. Aslan Başer Kafaoglu'nun Bayram gazetesinde Hastaş'ı savunan bir yazı yazdığını Ant dergisinden öğreniyorum. Yazıyı görmedim. Kafaoglu Hastaş'ı savunmuşsa, doğru bir iş yapmamıştır.»

Sayın Avcıoğlu'nun niçin bu kadar hurcun bir dile kalem sarıldığını doğrusu anlayamadık. ANT Dergisi'nde «Sol Kemalistler» hakkında yazılan satırlar tamamen gerçeklerin ifadesi olup, bu satırlardan Sayın Avcıoğlu'nun kendisi «tamamen hayal mahsulü yakıştırma» çıkartmıştır.

1. Avcıoğlu adına İnönü'den Eytüboğlu'nun özür dilediğine dair haber Cumhuriyet Gazetesinde çıkmıştır. Bu iddia doğru olmayabilir. Nitekim, Devrim Dergisi'nin Ecevit ve İnönü aleyhinde mücadeleyi sürdürdüğü ANT'ta da belirtilmiş, sadece Eytüboğlu'nun durumu söz konusu edilmiştir.

2. CHP Meclisi'nde Cemal Reşit Eytüboğlu'nun da, Erim ve Satır gibi «Göbekçiler»le birlikte Ecevit'i hedef aldığı idmlenin mahmududur. Nedenleri farklı da olsa, parti meclisinde Ecevit'e karşı bir ortak cephe teşekkül etmiştir.

3. Sayın Avcıoğlu'nun Hürriyet Grubu'na dahil Yeni Gazete'de yazı yazdığı herkesçe bilindiği ve bu hususu kendisi de doğruladığı halde, bu hususun bir vesileyle ANT'ta belirtilmiş olmasından dolayı tepki gösterilmesinin nedeni anlaşılmamıştır.

4. ANT'ta sayın Avcıoğlu'nun Hürriyet Gazetesi sahipleriyle yada Süphü Baykam'la dostluğundan söz edilmiş, sadece Hürriyet Gazetesi ile bir

İhtilal bastırma talimatnamesi!

Milyonluk kütlelerin gafleti, ataleti, teşkilatsızlığı ve davranmazlığı yüzünden üç-beş ihtilaleci maymun, koskoca bir ülkeyi ele geçirebilir.

Bolşevikler böyle bir oyun ile Türkiye'de bir Sovyet cumhuriyeti kurmaya hazırlanıyorlar.

Muhtemel ve mümkün bir ihtilal hareketine karşı «Yanık Talimatnamesi» şeklinde birşeyler hazırladım. Aziz ve kahraman müslüman kardeşlerime arz ederim.

● İhtilali duyar duymaz her müslüman ona karşı silahlı ve moral direnişe geçecektir.

● Hiçbir memur kendisine bolşevik ihtilali lehinde emir veren amiri dinlemeyecek, bilakis onu derhal zararsız hale getirecektir.

● Bolşevik ihtilalcilerin sokağa çıkma yasağına kat'iyen riayet edilmeyecek, bir anda sokak ve meydanlara sel gibi insan dolacaktır.

● Bolşevik radyolarına karşı mevcut seyyar ve sabit verici cihazlar hemen yayına başlayıp, halkı silahlı direnişe çağıracaktır.

● Bolşevik ihtilaline karşı yıldırım hızıyla her meskun yerde «halk direniş komiteleri» kurulacaktır.

● Silahlı istiklal milis kuvvetleri vaziyete hakim olacaktır.

● Halk mahkemeleri kurulacaktır.

● Bolşevik ihtilalcilerin ilk yapacakları iş bankalardaki paralara el koymak olacağından, böyle bir hal vukuunda sıkıntı çekmemek için şimdiden tedbir alınmalıdır.

● Bolşevik ihtilaline karşı kullanılmak üzere pile çalışan hoparlörler hazır edilecektir.

● Sokak, meydan, fabrika, mektep ve cami gibi yerlere toplanan halk, kütüphane psikolojisi kanunlarına uygun şekilde derhal bolşeviklere karşı direnmeğe ve onlar üzerine yürümeğe sevk edilecektir.

● Bolşevik ihtilalciler, muvaffak oluncaya ve devleti ellerine geçinceye kadar komünist olduklarını inkar edeceklerdir. Bunlara inanılmayacak, «bunlar komünisttir, sakın aldanmayın» şeklinde propaganda yapılacaktır.

● Bolşevik ihtilali bağlar bağlamaz, Türkiye'nin bütün cagılerinde beş vakit namaz cemaati kûbra ile kılınmaya başlanacak ve camiler bolşevik ihtilaline karşı millî direniş merkezleri haline getirilecektir.

● Bolşevikler ezildikten sonra, halkın bu zaferini soğuncu ve dinsiz kapitalistlerin istismar etmesi önlenecektir.

MEHMET ŞEVKET EYGI
(Bugün . 26.12.1969)

iş münasebeti ve bir tutum söz konusu edilmiştir, ki bunu, Avcıoğlu da reddetmemekte, doğrulamaktadır.

5. Hastaş olayı, gerçekten her solcu yayını organının üzerinde durması gerekli bir konudur. Nitekim ANT, Devrim'in çıkışından çok önce Hastaş'ı ve başka holdingleri sık sık eleştirmiştir. Hürriyet'in, kapitalist gelişmeleri aydınlatıcı bu olayı Devrim'den önce ortaya atması şüphesiz iyi bir iştir, ama maksadının araştırılması da solcu bir yayını organının üzerinde durması gerekli bir konudur. Olayın iki yanlı incelenmesi zorunludur.

6. Bazı Sosyalist Kültür Derneği kurucularının Hürriyet sahipleriyle birlikte bir şirket kurmalarından dolayı Sayın Avcıoğlu sorumlu tutulmuş, sadece bir durum tesbiti yapılmıştır. Elbette Hürriyet'le ortaklık kuran «sol kemalistler», bu ticari teşebbüste Sayın Avcıoğlu'ndan fikir sormak zorunda değillerdir. Sayın Avcıoğlu'nun bu ticari teşebbüsün içinde yer aldığına dair bir beyanda da bulunulmamıştır.

Önemli olan nokta, geçen ANT'ta belirttiğimiz gibi, büyük sermaye ile «sol kemalist» unsurlar arasındaki yakınlaşma, hattâ kaynaşmadır. Sayın Avcıoğlu bunun nedenleri üzerinde herhalde düşünmek zorundadır.

Öte yandan Hastaş ile Hürriyet arasındaki savaş geçen hafta yeni bir safhaya girmiş, mesele iki tarafı olarak parlamentoya intikal ettirildikten sonra, bu defa Hastaş ortakları holdingin geleceği hakkında karar verme sorumluluğu ile karşı karşıya getirilmiştir.

Baştan beri dalma büyük oynayan Hastaş'ın bir numaralı patronu Dr. Süphü Baykam, Hürriyet'in yayını karşısında kendisini ibra ettirebilmek için 28 Aralık pazar günü ortakları İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda gayriresmî bir kongreye çağırmıştır. Gazetelere verdiği karşaf gibi ilanlarda Dr. Baykam, Hürriyet Gazetesi'nin «millî sermaye piyasasını tutamak amacıyla maksatlı kampanya açtığını» belirtmekte ve bu maksatlı yayımların İçişleri Bakanlığı ve Sergi Sarayı'nda bütün açıklığı ile ortaya konacağını ileri sürerek, «28 Aralık pazar günü Türkiye'nin ekonomî tarihinde bir aşama olacaktır» demektedir, ortaklara «Eserinize sahip çıkınız» çağrısında bulunmaktadır.

Buna karşılık Hürriyet Gazetesi de, HASTAŞ ortaklarına bir açıklama yapıp, anonim şirketlerin kuruluş, işleyiş ve denetim usulleri arasında «sohbet toplantısı» diye bir denetim şeklinin bulunmadığını, halkoyunu aldatmak için Baykam'ın Hürriyet'e cevap olmak üzere iki hafta zarfında bir milyon lira reklam parası harcadığını belirtmiş ve «Baykam yeni bir oyunu sahneye koy-

mak için hazırlanmakta, hiçbir hukuki ve resmî mahiyeti olmayan «sohbet toplantısı» tertipleyerek halkı bir defa daha aldatmaya, yeniden para toplayabilmek ve gayrikanunî usullerle şirketlerin muamelatına ait eksikleri tamamlamak için zaman kazanmaya çalışmaktadır» demiştir.

haftanın karikatürü

Demokratik rejim ama, böylesi değil...

(Turhan Selçuk, Akşam 25.12.1969)

Laissez Faire, Laizes Passeri!

Bu ne iğrenç bir suçlama yarışıdır!

Ne dizginsiz bir koşu bu?

İstemen ne?

Ağzını açan, eline bir kalem alan önüne geleni yerden yere vuruyor...

Çakalların hürriyeti!

Türkiye'nin hem topyekun kalkınmaya, hem de ferdi teşebbüs kudretine ve azmine sahip birçok zengin vatandaşlar kazanmaya ihtiyacı vardır efendiler!

Namussu ve vatansever Türk zenginlerinden bu millete zarar gelmez, fayda gelir. Hangi memlekete kendi millî zenginlerinden zarar gelmiştir ki, bize gelsin. Amerika'yı Amerika yapanlar zenginleşti olmuştur.

Ne oluyoruz yahu? Meydan bu kadar boş mudur samyoursunuz?

Bırakın efendim, bizim de millî zenginlerimiz olsun... Ekonominin para faktörü bizde de tabii seyrini takip etsin, hayır! millî ödevini görsün.

NİZAMETTİN NAZİF

(Yeni İstanbul . 22.12.1969)